№. 36. СУББОТА 6 Апрѣля. 6 Kwietnia. SOBOTA №. 36.

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ KURYER WILEŃSKI

ВЫХОДИТЪ по Вторникамъ, Четвергамъ и Субботамъ.

Przedpłata: Roczna: W Wilnie . rs. 10. Z przesyłką. — 12. Półroczna: W Wilnie . — 5. Z przesyłką. — 6.

Kwartalna: W Wilnie . — 3. Z przesyłką. — 3 k. 50. Miesięczna . — 1. Za wiersz ze 40 liter ogłoszenia płaci się k. sr. 17.

WYCHODZI we Wtorki, Czwartki i Soboty.

Rok 1863.

Часть Оффиціальная.

С.-Петербургъ 3-го апрѣля.

ТѢЛЕГРАФНЫЯ ИЗВѢСТІЯ ИЗЪ ПОЛЬШИ.

Вильно, 30-го марта.

Посланный изъ Ковно въ маріампольскій уѣздъ отрядъ, изъ двухъ съ половиною ротъ пѣхоты и изъ 120 человѣкъ пограничной стражи, подъ начальствомъ подполковника Карпова, настигъ въ лѣсахъ Полигвайце шайку изъ 500 мятежниковъ и разбилъ ее на голову; начальникъ шайки, членъ революціоннаго комитета, Андрушкевичъ, убитъ; взятъ въ плѣнъ бывшій начальникъ гродненской станціи, Кульчицкій. У мятежниковъ отбито знамя, 80 ружей, много хо[illegible] два пуда пороху и обозъ; съ нашей [illegible]ихъ и 10 раненыхъ.

Варшава, 2-го апрѣля.

[illegible]оръ князь Витгенштейнъ встрѣтилъ [illegible]численную и хорошо вооруженную [illegible]ковъ въ окрестностяхъ Сально и Рушк[illegible]ило ожесточенное сраженіе; мятежники [illegible]ены изъ двухъ позицій и прогнаны. [illegible]жники разсѣялись оставивъ болѣе 50 уби[illegible]зятыхъ въ плѣнъ, потеряли много оружія и лошадей. (J. de St. P.)

— Изъ августовской губерніи генералъ-лейтенантъ Лихачевъ доноситъ, что 20 марта шайка мятежниковъ, въ 300 человѣкъ, выйдя изъ пренскихъ лѣсовъ, перешла шоссе у дер. Гудели и оттуда направилась къ станціи желѣзной дороги Козлова-Руда. Нарвскаго полка шт.-кап. Черный, узнавъ объ этомъ, немедленно двинулся съ 80 чел. своей роты на подкрѣпленіе поста у Козловой-Руды. Въ то же время псковскаго драгунскаго полка полковникъ Кунъ, извѣщенный о намѣреніи мятежниковъ, отрядилъ къ Козловой-Рудѣ изъ колонны, слѣдовавшей отъ Маріамполя въ Ковно, взводъ пѣхоты и три взвода драгунъ. Оба отряда почти одновременно прибыли на станцію; но мятежники успѣли уже скрыться. Однако, во время движенія, войска успѣли захватить двухъ раненыхъ мятежниковъ, оружіе и 6 подводъ съ хозяйственными припасами. Для преслѣдованія же скрывшейся шайки, ген.-лейт. Лихачевъ направилъ по обѣимъ сторонамъ шоссе двѣ колонны, подъ начальствомъ подполковника Карпова и маіора Ульянова. (Рус. Инв.)

Изъ губерніи витебской получены извѣстія по 29-е марта объ обнародованіи указа 1-го марта.

Въ *витебской* губерніи при обнародованіи указа крестьяне въ *динабургскомъ* и *дризенскомъ* уѣздахъ выслушали его съ величайшею благодарностію къ **ГОСУДАРЮ ИМПЕРАТОРУ**. По *рѣжицкому* уѣзду, въ двухъ волостяхъ, по выслушаніи указа, крестьяне закричали: „ура, дай Богъ здраствовать нашему Отцу-Государю.“ Въ двухъ другихъ волостяхъ (берзыгальской и веленской) крестьяне отказались-было отбывать издѣльную повинность, вслѣдствіе распространившихся между ними разныхъ нелѣпыхъ слуховъ. Въ *люцинскомъ* уѣздѣ, въ руданской волости (имѣніи мѣстнаго уѣзднаго предводителя Шахно) крестьяне и крестьянки со слезами на глазахъ благодарили Государя и высказывали свою радость помѣщику. Въ трехъ подгородныхъ волостяхъ (пошмуціовской, эверстужской и пылденской) большая часть сельскихъ обществъ еще до объявленія указа прекратили отбываніе издѣльной повинности. По отзыву начальника губерніи, между крестьянами означенныхъ волостей распространилось убѣжденіе, что если они будутъ работать до 1-го мая, то не воспользуются правами, предоставленными имъ по крестьянскимъ положеніямъ. Въ другихъ имѣніяхъ они, вслѣдствіе подобныхъ слуховъ и толковъ, уклонялись отъ работъ по найму. Эти толки явно распространяются съ умысломъ взволновать народъ; но при всѣхъ усиліяхъ мѣстнаго начальства не было возможности открыть тѣхъ, кто ихъ распускаетъ. Въ два, особенно безпокойныя, имѣнія (пошмуціовской и берзыгальской волостей), по распоряженію губернатора, введена была военная команда, а въ остальныхъ имѣніяхъ недоразумѣнія крестьянъ были прекращены личнымъ объясненіемъ начальника губерніи ихъ обязанностей, причемъ онъ вынужденъ былъ подвергнуть полицейскому наказанію нѣсколькихъ найболѣе упорныхъ крестьянъ и отрѣшить отъ должности, съ заключеніемъ въ тюремный замокъ, одного волостнаго старшину и одного старосту, которые поощряли крестьянъ не отбывать барщины. Изъ послѣднихъ же свѣдѣній, полученныхъ отъ 25-го и 26-го марта, видно, что порядокъ во всѣхъ вышеупомянутыхъ волостяхъ уже возстановленъ и крестьяне приступили къ исполненію издѣльной повинности; но военная команда оставлена еще на нѣсколько дней.

— Циркуляръ господина министра финансовъ гг. губернскимъ управляющимъ питейно-акцизными сборами, отъ 23-го марта 1863 года за N. 333, о расширеніи правъ евреевъ по продажи питей и арендованію винокуренныхъ заводовъ.

Вслѣдствіе представленія моего о расширеніи правъ евреевъ по продажѣ питей и арендованію винокуренныхъ заводовъ въ мѣстахъ постоянной ихъ осѣдлости, государственный совѣтъ, Высочайше утвержденнымъ 18-го марта сего года, мнѣніемъ положилъ:

1) Ст. 242 Высочайше утвержденнаго 4 іюля 1861 г. положенія о питейномъ сборѣ изложить въ такомъ видѣ: „евреямъ, въ мѣстахъ постоянной ихъ осѣдлости, дозволяется питейная торговля повсемѣстно, на общемъ основаніи.“

и 2) Ст. 108 того же положенія дополнить слѣдующимъ примѣчаніемъ: „Евреямъ, имѣющимъ право на заводскую и фабричную промышленность, дозволяется арендовать винокуренные заводы повсемѣстно въ губерніяхъ: кіевской, херсонской, таврической, могилевской, витебской, черниговской и полтавской.

О таковомъ Высочайше утвержденномъ мнѣніе государственнаго совѣта поставляю въ извѣстность гг. губернскихъ управляющихъ питейно-акцизными сборами, для исполненія и надлежащаго, въ потребномъ случаѣ, руководства.

Подписалъ: министръ финансовъ, статсъ-секретарь *Рейтернъ*.

— *О порядкѣ передачи въ казну мелкопомѣстныхъ имѣній, принадлежащихъ малолѣтнимъ владѣльцамъ.* Высочайше повелѣно, чтобы при передачѣ въ вѣдомство государственныхъ имуществъ крестьянъ имѣній малолѣтнихъ мелкопомѣстныхъ владѣльцевъ былъ соблюдаемъ слѣдующій порядокъ: 1) если опекунъ надъ имѣніемъ малолѣтняго мелкопомѣстнаго владѣльца признаетъ полезнымъ передать крестьянъ сего имѣнія въ вѣдомство государственныхъ имуществъ, на указанныхъ въ 10 статьѣ дополнительныхъ правилъ объ имѣніяхъ мелкопомѣстныхъ владѣльцевъ основаніяхъ, то онъ долженъ, съ предварительнаго согласія мѣстной дворянской опеки, заявить о томъ мировому посреднику, который дастъ заявленію опекуна дальнѣйшій ходъ въ порядкѣ, для дѣлъ сего рода указанномъ. 2) При разсмотрѣніи въ губернскомъ по крестьянскимъ дѣламъ присутствіи дѣлъ о передачѣ въ казну имѣній, принадлежащихъ малолѣтнимъ владѣльцамъ, приглашаются въ засѣданіе онаго предсѣдатель мѣстной гражданской палаты, которому предоставляется въ сихъ случаяхъ равный съ прочими членами голосъ, и если губернское присутствіе признаетъ такое ходатайство опекуна уважительнымъ и не противнымъ интересамъ малолѣтняго владѣльца, то оно постановляетъ по сему предмету окончательное заключеніе и препровождаетъ все дѣло въ министерство внутреннихъ дѣлъ, для дальнѣйшаго направленія его въ установленномъ порядкѣ. 3) Деньги, назначенныя къ выдачѣ малолѣтнему мелкопомѣстному владѣльцу, за поступившее въ казну имѣніе, препровождаются, для храненія, въ мѣстную дворянскую опеку, которая немедленно распоряжается объ обращеніи ихъ въ русскія государственныя кредитныя бумаги. Затѣмъ проценты съ этихъ бумагъ употребляются какъ ежегодный доходъ съ имѣнія, а на расходованіе капитала, если будетъ предстоять въ томъ необходимость, испрашивается всякій разъ разрѣшеніе правительствующаго сената тѣмъ порядкомъ, какой указанъ въ 277 ст. I ч. X. т. св. зак. гражд. (изд. 1857 года), для отчужденія имѣнія малолѣтняго владѣльца.

Указомъ правительствующаго сената 5-го марта, произведены за выслугу лѣтъ: изъ надворныхъ въ коллежскіе совѣтники: старшіе врачи: виленскаго госпиталя **ЛЯХОВИЧЪ**, лекарь виленскаго дома „Іисусъ-Младенецъ“ **БУКША**, рогачевскій городовой врачь **ЯНУЩКЕВИЧЪ**, старшіе уѣздные врачи: мстиславскій, по могилевской губерніи **РАДКЕВИЧЪ**, сѣнинскій, той же губерніи, **ГРИНЕВИЧЪ**.

ОТЧЕТЪ О ДѢЙСТВІЯХЪ

КОВЕНСКАГО ГУБЕРНСКАГО ПО КРЕСТЬЯНСКИМЪ ДѢЛАМЪ ПРИСУТСТВІЯ, ВЪ ТЕЧЕНІИ ЯНВАРЯ 1863 года.

Въ шести засѣданіяхъ.

(Окончаніе См. N 30.)

По 1 февраля утверждено въ Ковенской губерніи 806 уставныхъ грамотъ, относящихся къ 799 имѣніямъ, въ коихъ поселено крестьянъ 97,228 душъ. Изъ нихъ 75 подписаны крестьянами; онѣ относятся къ 75 имѣніямъ съ 4,838 душъ населенія. По 303 грамотамъ, въ 308 имѣніяхъ, 33,424 душъ осталось на издѣльной повинности: а по 503 уст. гр., въ 491 имѣній, 63,804 душъ— на оброкѣ.—Сверхъ того, грамотъ представленныхъ, но еще не утвержденныхъ 234.— Грамотъ, относящихся къ мелкопомѣстнымъ имѣніямъ, утверждено 79; онѣ относятся къ 80 имѣніямъ съ 1,045 душами населенія. Представленныхъ но еще не утвержденыхъ 13.— Описей утверждено 127, онѣ относятся къ 127 имѣніямъ съ 908 душами населенія. Представленныхъ, но еще не утвержденныхъ 74.

Изъ донесеній мировыхъ посредниковъ видно, что рекрутскій наборъ изъ временно-обязанныхъ крестьянъ, въ Ковенской губерніи, производится успѣшно.—По раскладкѣ слѣдовало съ нихъ рекрутъ 736. Къ 29 января представлено въ рекрутскія присутствія 953. Изъ нихъ: принято окончательно натурою 564, на испытаніе въ больницахъ—5, зачтено по квитанціямъ—53. За тѣмъ, къ 29 января оставалось къ поставкѣ—114 человѣкъ.

По разсмотрѣніи одной уставной грамоты, подлежащей утвержденію присутствія, по случаю заявленнаго въ ней требованія помѣщика о повышеніи оброка губ. присутствіе, сообразивъ основанія требованія съ положеніями, положило: означенное ходатайство оставить безъ удовлетворенія.

Część Urzędowa.

St.-Petersburg, 3 kwietnia.

WIADOMOŚCI TELEGRAFICZNE Z POLSKI.

Wilno, 30 marca.

Wysłany z Kowna do marjampolskiego powiatu oddział złożony z dwóch i pół rot piechoty oraz ze 120 ludzi ze straży nadgranicznéj, pod dowództwem podpułkownika Karpowa, napotkał w lasach Poligwajce bandę z 500 powstańców i rozbił ją zupełnie; naczelnik bandy, członek komitetu rewolucyjnego, Andruszkiewicz zabity; wzięty w niewolę były naczelnik grodzieńskiéj stacji Kulczycki. U powstańców zabrano chorągiew, 80 karabinów, wiele białéj broni, dwa pudy prochu i obóz; w wojsku 2 zabitych i 10 rannych.

Warszawa, 2 kwietnia.

Jenerał-major książe Wittgensztejn napotkał 29 marca w okolicach Salno i Ruszkowa liczną i dobrze uzbrojoną bandę powstańców, gdzie stoczył zaciętą walkę, wycisnął ich z dwóch pozycyj i przepędził za bagno. Powstańcy rozpierzchli się, zostawując więcéj 50 zabitych, 8 wziętych w niewolę, stracili dużo broni i koni. (J. de St. P.)

— Z gub. augustowskiéj jen. por. Lichaczow donosi, iż 20 marca banda powstańców złożona z 300 ludzi, wyszedłszy z preńskich lasów przeszła przez szose pod Gudelami i ztamtąd poszła ku stacji kolei żelaznéj Kozłowa Ruda. Narwskiego pułku szt. kap. Czornyj, dowiedziawszy się o tém, ruszył z 80 ludźmi swéj roty na pomoc oddziałowi w Kozłowej Rudzie. Jednocześnie też pskowskiego pułku dragonów pułkownik Kun, dowiedziawszy się o zamiarze powstańców, wysłał ku Kozłowej Rudzie z kolumny idącéj od Marjampola do Kowna pluton piechoty i trzy plutony dragonów. Obadwa oddziały prawie jednocześnie przybyły na stację; lecz powstańcy już się ukryli. Jednakże w czasie pochodu wojsko zachwyciło 2 rannych powstanców, broń i 6 podwod z produktami. Dla ścigania zaś bandy, która się ukryła, jen. por. Lichaczow posłał z obudwóch stron szossy dwie kolumny pod dowództwem podpułkownika Karpowa i majora Uljanowa. (Inw. ross.)

Z gubernji Witebskiéj odebrano wiadomości do d. 29 marca o ogłoszeniu ukazu 1 marca.

W gub. witebskiej, przy ogłoszeniu ukazu włościanie w dynaburskim i dryzieńskim powiatach wysłuchali takowy z największą wdzięcznością ku Najjaśniejszemu Panu. Rzeżyckiego powiatu w dwóch gminach włościanie zaczęli krzyczeć, po wysłuchaniu ukazu: „ura! daj Boże zdrowie naszemu Ojcu-Cesarzowi.“ W dwóch innych gminach (berzygalskiéj i wielońskiéj) włościanie nie chcieli z początku odbywać powinności odrobkowéj, skutkiem rozsiewanych pomiędzy nimi niedorzecznych plotek. Lucyńskiego powiatu w rundańskiéj gminie (majętności miejscowego powiatowego marszałka Szachno) włościanie i włościanki ze łzami w oczach dziękowali Cesarzowi i wypowiadali swą radość obywatelowi. W trzech podmiastowych gminach: (poszmuciowskiéj, ewerstuskiéj i pyldeńskiéj) większa część gromad wiejskich, jeszcze przed objawieniem ukazu przestały odbywać powinności odrobkowe. Na odezwę naczelnika gubernji, pomiędzy włościanami rzeczonych gmin rozpowszechniło się przekonanie, iż jeśli oni będą pracować do 1-go maja, to nie skorzystają z praw nadanych im podług Ustawy. W innych majątkach, ciż włościanie skutkiem podobnych plotek nie chcieli iść na najem. Takie plotki umyślnie są rozsiewane, aby podburzyć lud; lecz mimo wszelkie usiłowania władz, niepodobna było wykryć, kto je rozpuszcza. Do dwóch szczególnie niespokojnych majątków (poszmuciowskiéj i berzygalskiéj gminy), wprowadzono nawet wojsko z rozporządzenia gubernatora, a w innych majątkach, nieporozumienia były usunięte przez osobiste naczelnika gubernji wytłómaczenie powinności włościanom, przy czém zmuszony on był poddać karze policyjnéj kilku najbardziéj uporczywych włościan, oraz usunąć od obowiązku, z zamknięciem do więzienia jednego starszynę gminowego i jednego starostę, którzy podmawiali włościan nieodbywać powinności.

Z ostatnich zaś wiadomości, otrzymanych 25 i 26-go marca, widać, iż porządek już został we wszystkich gminach rzeczonych przywrócony i włościanie poczęli odbywać powinność odrobkową; lecz wojsko zatrzymano na kilka dni. (Pocz- Pól.)

Okolnik pana ministra skarbu do pp. gubernjalnych zarządzających poborami akcyzy od trunków z 23 marca 1863 roku Nr 333 o rozszerzerzeniu praw izraelitów na sprzedawanie trunków i arendowanie zakładów gorzelanych.

W skutku przedstawienia mojego o rozszerzeniu praw izraelitów na sprzedawanie trunków i arendowanie zakładów gorzelanych, w miejscach ich stałego zamieszkania, rada państwa, Najwyżéj zatwierdzoném 18 marca teraźniejszego roku zdaniem postanowiła:

1) Art. 242 Najwyżéj zatwierdzonéj 4 lipca 1861 r. Ustawy o poborze trunkowym wytłómaczyć tym sposobem: „izraelitom w miejscach ich stałego zamieszkania, pozwala się sprzedaż trunków wszędzie na zasadzie ogólnéj.“

i 2) Art. 108 téjże Ustawy dopełnić następującą uwagą: „Izraelitom mającym prawo na trudnienie się przemysłem i zakładanie fabryk, pozwala się arendować zakłady gorzelane wszędzie w gubernjach: kijowskiéj, chersońskiéj, taurydzkiéj, mohylewskiéj, witebskiéj, czernihowskiéj i połtawskiéj.

O takowém Najwyżéj zatwierdzoném zdaniu rady państwa podaję do wiadomości pp. gubernjalnych zarządzających poborami akcyzy od trunków dla wskazówki i należytego wykonania.

(Podpisał) „Minister skarbu“ sekretarz stanu Rejtern.

O kolei oddawania do skarbu majątków drobnych właścicieli, należących do posiadaczy nieletnich. Najwyżéj rozkazano, aby przy oddawaniu do zarządu dóbr państwa włościan z majątków nieletnich posiadaczy drobnych zachowywać następujący porządek: 1) jeżeli opiekun nad majątkiem nieletniego posiadacza drobnego majątku uzna za korzystne oddać włościan tego majątku do zarządu dóbr państwa, na zasadach wskazanych w 10 art. dodatkowych przepisów o majątkach drobnych posiadaczy, wówczas on jest obowiązany za zgodzeniem się miejscowéj opieki szlacheckiéj, oznajmić o tém pośrednikowi, który nadaje deklaracji opiekuna kierunek dalszy koleją dla podobnych spraw przepisaną. 2) Przy rozpoznaniu w gubernjalnym urzędzie dla spraw włościańskich aktów co do oddania do skarbu majątków należących do właścicieli drobnych, wzywają się na posiedzenie prezes miejscowéj izby cywilnéj, który ma prawo głosu w tym razie zupełnie na równi z innymi członkami, i jeśli urząd gubernjalny uzna takową wolę opiekuna godną uwagi i nieszkodliwą dla interesów małoletniego posiadacza, to postanawia w tym względzie ostateczny dekret i przesyła cały przewod do ministerjum spraw wewnętrznych dla dalszego kierunku sprawy koleją przepisaną. 3) Pieniądze przeznaczone na wypłatę małoletniemu posiadaczowi, za oddany do skarbu majątek odsyłają się na lokatę do miejscowéj opieki szlacheckiéj, jakowa niezwłócznie powinna zająć się wymianą onych na rossyjskie kredytowe papiery. Procenta z tych papierów używają się tym samym porządkiem co i roczny dochód z majątku, na użycie zaś kapitału powinno być za każdę razą wyjednane pozwolenie senatu rządzącego, porządkiem przepisanym w art. 277 cz. 1. t. X, zb. pr. cyw. (wyd. 1856 roku) dla aljenacji majątku nieletniego posiadacza

Ukazem senatu rządzącego z dnia 5-go marca posunięci zostali za wysługę lat z radców dworu na radców kollegjalnych: starszy lekarz szpitala wileńskiego **LACHOWICZ**, lekarz wileńskiego domu podrzutków „Dzieciątko Jezus“ **BUKSZA**, rohaczewski lekarz miejski **JANUSZKIEWICZ**; powiatowi starsi lekarze: mścisławski w gub. mohylewskiéj **RADKIEWICZ**, i sienniński w téjże gub. **HRYNIEWICZ**.

WYCIĄG ZE SPRAWOZDANIA O CZYNNOŚCIACH

KOWIEŃSKIEGO GUBERNJALNEGO DO SPRAW WŁOŚCIAŃSKICH URZĘDU, W CIĄGU STYCZNIA 1862 roku.

Na sześciu posiedzeniach.

(Dokończenie Obacz N 30.)

Do 1 lutego, zatwierdzono w gubernji kowieńskiéj 806 listów nadawczych należących do 799 majątków, w których osiadłych włościan 97,228 dusz. Z tych 75 zostały podpisane przez włościan, należących do 75 majątków z 4,838 duszami ludności. Podług 303 listów, w 308 majątkach, 33,424 dusz zostało na powinności odrobkowéj; a podług 503 list. nad. w 491 majątkach, 63,804 dusz na czynszu. Prócz tego zostało listów niezatwierdzonych 234. Listów odnoszących się do drobnych majątków, zatwierdzono 79; należą one do 80 majątków z 1045 duszami. Przedstawionych, lecz niezatwierdzonych 13. Opisań zatwierdzono 127, one należą do 127 majątków z 908 duszami. Przedstawionych lecz nie zatwierdzonych 74.

Z doniesień pośredników pojednawczych, widać, że pobór rekrucki z włościan czasowo-obowiązanych w gub. włościańskiéj, odbywa się pomyślnie. Według rozkładu wypadało z nich 763 rekrutów. Do 29 stycznia przedstawiono do biur rekruckich 953. Z nich przyjęto ostatecznie w naturze 564, na próbę w szpitalach 5, zaliczono według kwitów 53. A zatém do 29 stycznia zostawało do oddania—114 ludzi.

Po rozpatrzeniu jednego listu nadawszego przedstawionego do zatwierdzenia, z powodu wyrażonego w nim żądania podnieść czynsz, urząd gub. porównawszy zasady tego żądania z ustawami postanowił: takowemu żądaniu odmówić.

Część Nieurzędowa.

DEPESZE TELEGRAFICZNE.

LONDYN, poniedziałek 13 kwietnia. Nadeszły wiadomości z New-Yorku z dnia 2 kwietnia. Związkowi opuścili Pensacola dla połączenia się z wojskiem jenerała Banks. Oderwańcy uderzyli na Williamsburg w Wirginji zostali odparci. Pomknęli się też aż o 19 mil od Murfreesboro w Tennessee.

Wiadomości z Mississipi, w ogóle nie są pomyślne dla związkowych.

Jenerał Banks poszedł w kierunku Port-Hudson dla wsparcia Faraguta. Oderwańcy rozrzucili okopy i zmusili siły związkowe do zabrania się znowu na statki.

Jenerał Gilmore napadł w Somerset w Kentucky na 2,600 oberwańców, których rozproszył.

Oderwańcy stracili 500 ludzi, związkowi, 30-tu. Oderwańcy w liczbie 20,000 grozili, w tych ostatnich czasach, Williamsburgowi nowem uderzeniem.

Otrzymane wiadomaści z Hawany donoszą, że do dnia 19 marca, wojska francuzkie jeszcze nierozpoczęły działań przeciw Puebli.

— Kraków, 3 kwietnia. Czytamy w „Gazecie Krakowskiéj“: „Dziś przeprowadzono Langiewicza z zamku do „lunety Warszawskiéj“ pod strażą kommissarza i dwóch agentów policyjnych; pociąg pocztowy zatrzymał się w tém miejscu dla odwiezienia b. dyktatora do Brunn. Stamtąd pojedzie on do Tysznowic, gdzie, po daniu uczciwego słowa, że zaniecha wszelkich stosunków z rewolucją, będzie zupełnie swobodnym. Po wyjeździe Langiewicza, oznajmiono pannie Pustowojtow, że po uczynieniu podobnejże obietnicy, wolno jéj będzie wybrać miejsce pobytu, odpowiedziała nazajutrz, że chce mieszkać w Pradze, dokąd też została przewieziona. (Journ. de St. Petersb. dnia 29 marca).

— „Gazeta Ryska“ zawiera pod dniem 26 marca co następuje: „Według dzisiaj otrzymanego przez nas doniesienia, jesteśmy upoważnieni oświadczyć: że udzielona przez „Dziennik Dorpacki“ w N. 68 wiadomość jest fałszywą, jakoby trzy parostatki, jeden angielski, a dwa genueńskie pod flagą amerykańską, ukazały się pod Libawą i wysadziły na brzeg drużyny powstańców polskich, które pozabierawszy konie od mieszkańców, udały się na granicę litewską.“

— „Gazeta Kolońska“ donosi z Bonn: że poseł sejmowy pruski pan vonSybel oświadczył na zebraniu konstytucyjném, odbytém w pomienionem mieście, iż po świętach ponowi interpellację swoją w sprawie polskiéj. „Gazeta Krzyżowa,“ która udzieliła tę wiadomość, dodaje: że zagrożenie nowym głosem tego professora, jest straszliwe, ale należy spodziewać się, że odpowiedź będzie krótszą niż pytanie.

—„Gazeta dunajska“ dnia 5-go kwietnia, poświęca osóbny artykuł uwagom nad postępowaniem Austrji w sprawie polskiéj. Podług tego artykułu, Ausirja wzięła za prawidło, nie pomnażać trudności położenia, ale starać się rozwiązać je w taki sposób, aby pokój został utrzymany.

— Dziennik „Indépendance belge“ podaje następne wiadomości, wyjęte z listu pisanego z Paryża do redakcji dnia 6-go kwietnia: W świecie dyplomatycznym, poczynają się wynurzać niektóre dane, co do rokowań między Francją, Austrją i Anglją względem pojednawczego działania u dworu petersburgskiego w rzeczy tyczącéj się powstańczego ruchu w Polsce.

Nie mogło przyjść miedzy trzema wielkiemi mocarstwami do tak zupełnego porozumienia, aby nota zbiorowa mogła być doręczoną dworowi rossyjskiemu. Niemniéj atoli, zdaje się, iż wspólnie uznano, że stanowisko, w jakiem umieszczono wielkie księstwo warszawskie, jest tego rodzaju, że kolejno sprowadzać musi wstrząśnienia w Europie.

Z tego powodu, trzy mocarstwa miały zgodzić się na zwrócenie, w wyrazach grzecznych i przyjacielskich szczególnéj uwagi cesarza Aleksandra II na stan rzeczy, który przedłużając się nieskończenie, najprawdopodobniéj, sądząc z przeszłości, wywoływałby powstania polskie, z nadejściem każdego nowego pokolenia. Owoż, należy to zauważać, iż nikt nie mówi o przełożeniu rządowi rossyjskiemu, téj raczéj niż owéj reformy; ale jest chęć wezwania go, w duchu wspólnego dobra Europy, do zgłębienia stanu jego polskich poddanych z całą troskliwością i rozmysłem odpowiednim wadze okoliczności.

Zdaje się, że najpóźniejsze rokowania doprowadziły trzy mocarstwa do wyboru poniższéj drogi postępowania: Francja i Anglja przeszlą noty, jeżeli nie jednobrzmienne, to przynajmniéj bardzo między sobą podobne. Co do Austrji, dopomagać ona będzie w Petersburgu działaniu dwóch innych rządów, lecz w rozmiarach, na jakie pozwoli jéj wyłączne stanowisko państwa lądowego, ościennego i współrozbiorowego.

Ze względu na słuszne i prawowite wymagania dworu francuzkiego, państwa unikać będą, o ile można, wzmianki o traktatach 1815 roku.

Nie mniéj wszakże, skoro nastąpi już zupełna zgoda, co do drogi pojedyńczych rokowań, z dworem rossyjskim, państwa drugorzędne zostaną wezwane do udzielenia moralnego ...arcia i rad, w sprawie obchodzącéj, w ...yższym stopniu, bezpieczeństwo i pc... Europy.

— Piszą z Lin... (w Bawarji) dnia 5 kwietnia, do „Ga... Krzyżowéj“ że Polacy przechodzili pr... miasto, ale zaledwie je opuścili, ud... ę do swéj ojczyzny, nagle wrócili z... do Szwajcarji. (J. de St. Pet. 31 marc... i 3 kwietnia).

— „Gazeta Augsburs... ...ez podaną wiadomość z Paryża, o przystąpieniu Austrji, do zamiaru doręczenia jednobrzmiennéj noty z Francją i Anglją w sprawie polskiéj, narobiła nieco hałasu, lecz teraz sama tę wiadomość zbija. Czytamy, w jednym z listów pisanych z Wiednia dnia 3 kwietnia, co następuje:

„Udzielona przez telegraf Wiedniowi, wasza paryska korespondencja, o wezwaniu przez państwa zachodnie gabinetu wiedeńskiego, dla ułożenia noty zbiorowéj mającéj się podać w Petersburgu, może nawet w istocie była uzasadnioną; w każdym atoli przypadku zaręczyć mogę, że Austrja, chociaż w najprzyjaźniejszéj formie, odrzuci to wezwanie. Austrja nie może doraźnie działać przeciw Rossji, szczególniéj zaś w kierunku, za którymby poszła wojna i oddalenie pana Drouyn de Lhuys, prawdziwego przyjaciela Austrji. Zdaje się, że to objaśnienie wiedeńskie, dostateczne jest w gazecie, otrzymującéj urzędowe zwierzenia się gabinetu austryjackiego.

— Piszą z Krakowa, że skutkiem napływu wielkiéj liczby polskich powstańców, mieszkania w tém mieście wielce podrożały. Langiewicz uporczywie unikał częstych odwiedzin wszelkiego rodzaju, i zabijał czas grą w szachy z austryjackimi oficerami. Szczególniéj zaś adjutant jego, panna Pustowojtow, narzekała na uprzykrzone odwiedziny osób obcych. Uwolniono ją zupełnie, wróciła ona do właściwego płci swojéj stroju, który nierównie więcéj przypada do jéj pięknéj twarzy niż wojenny strój powstańczy. Henryjeta Pustowojtow, pojechała do Pragi, ale jak mówią, że teraźniejsza jéj podróż zaprowadzi ją serdecznym popędem do Tysznowic. Rochebrun, nie dzisiejszy już wojak, który jako oficer francuzki bił się w Krymie, pożegnawszy swoich zuawów, wypoczywa teraz w Paryżu.

— Nowa pruska Gazeta pisze o pogłoskach, że do brzegów lipawskich zamierzają przybić trzy okręty pod flagą amerykańską z ochotnikami powstańczymi, z angielskiemi pieniędzmi i ładunkiem belgijskiéj broni. Pogłoska o téj wyprawie, krąży i w Petersburgu.

—Półurzędowy paryski dziennik Constitutionnel pisze d. 3 kwietnia co następuje:

„Znajoma część cudzoziemskiego dziennikarstwa, wbrew najwidoczniejszym zdarzeniom, usiłuje wyzyskiwać sprawę polską na korzyść własnych samolubnych widoków niektórych stronnictw. Rzeczone dzienniki pragną, bądź co bądź burzyć umysły i wystawiać Francję jak kraj dumnych zamysłów i przedsięwzięć sprzecznych z powszechną tęsknotą do pokoju.

„Prawda, że te dzienniki nie śmieją na Francję zwalać odpowiedzialności za ruch rewolucyjny, który objawił się w Polsce.

„Bynajmniéj, polityka francuzka tak dziś jak w ciągu dwunastu lat ostatnich, jest taką samą, jaką dotąd była. Ta polityka była przezorną; ożywiało ją wyłączne ogólne dobro cywilizacji i spokojności Europy. Rząd francuzki udzielał błogie rady wówczas, kiedy istniała jeszcze możliwość odwrócenia zgubnéj zatargi. W chwili niebezpieczeństwa, natychmiast ostrzegł, że wielka polityczna zasada nieinterwencji, świeżo przyjęta przez państwa europejskie, narażoną jest na zgwałcenie.

„Dziś rząd francuzki stara się na drodze wzajemnego porozumienia między pierwszorzędnemi mocarstwami, dójść do rozwiązania kwestji, która, chociażby mogła łatwo być przytłumioną siłą, ale razem przez perjodyczne wznowienia, byłaby w stanie tworzyć zawiłości, ostateczne więc w drodze pokoju jéj rozwiązanie, przedstawia więcéj nadziei trwałego na przyszłość pokoju w Europie.

(Wiad. gieł. 28 i 29 marca).

IZABELLA.

PRZEZ PANIĄ WOOD

(Przekład z angielskiego.)

(Dalszy ciąg, ob. N. 35).

Barbara podjęła śliczną główkę, popatrzała na księżyc, który to skrywał się za obłoki, to z pośród nich wypływał, potém przeszła się parę razy po ogrodzie, nie spostrzegłszy, że z gęstwiny krzewów wysunęła się czyjaś głowa i była niemym świadkiem wykrzykników wzruszonéj dziewczyny.

W kilka dni po wyjeździe pana Carlisle, siostra jego zajęta była upinaniem firanek, gdy w tém wszedł p. Dill do pokoju i podał jéj list od adwokata.

List ten zdziwił bardzo Kornelję, nie mogła pojąć, o czémby mógł do niéj pisać brat, który dawniéj nie miał tego zwyczaju. Złamała pieczątkę i przeczytała:

„Castle-Merling, 1-go maja.

Kochana Korneljo! Dziś odbył się ślub mój z Izabellą. Śpieszę donieść ci o tém. Szczegółowy list, w którym ci wszystko objaśniam, wyszlę jutro.

przywiązany brat

Archibald Carlisle“

Kornelja zerwała się z krzesła i rzuciła się prawie obces na biednego Dilla.

— Co to takiego? Mistyfikacja, czy co?

Pan Dill stał milcząc, jak przykuty, i to więcéj jeszczę gniewało Kornelję. Taka złość ją opanowała, że tylko co nie zadusiła go, targając za kołnierz od surduta. Wymówki sypały się jak manna niebieska, na biednego Dilla, za to, że był w zmowie z bratem i milczał. Nakoniec Kornelja przestała trząść ofiarę swoją za kołnierz i powiedziała:

— Nie, to być niemoże! Brat mój się nie ożenił— to nieprawda!

Żeby ją o tém przekonać, pan Dill podał jéj gazetę z wydrukowaną listą osób, które wzięły ślub 1-go maja w Castle-Merling. W liczbie tych osób Kornelja wyczytała imię brata i Izabelli Wane, jedynéj córki nieboszczyka lorda Wane, hrabiego de Mount-Severn.

Kornelja w przystępie gniewu i wściekłości, chwyciła gazetę, podarła ją na kawałki i rzuciła na ziemię.

— Nie, nigdy mu tego nie daruję! idjota, głupiec ten, ośmielił się ożenić z tą marnotrawnicą, która jeździ cała w aksamitach i brylantach do dworu. Nie chcę jéj nigdy widzieć i nie pozwolę przestąpić progu domu mego. Chciałabym też wiedzieć, gdzie oni mieszkać będą?

— Sądzę, że w East-Line.

— Co to jest, oszalałeś pan czy co? East-Line oddawna na trzy lata wypuszczony w dzierżawę.

— Wcale nie, pan Carlisle rozmyślił się i zerwał umowę z dzierżawcą.

Tu już niebyło granic wściekłości i przekleństwom, które Kornelja miotała po kolei, to na nieobecnego brata, to na stojącego przed nią Dilla, tak, że ten nieszczęśliwy sądził, że łepiéj zrobi uciekając z pokoju, póki go jeszcze nie zadusi lub nie wybije ta wściekła furja.

Pozostawszy samą, Kornelja usiadła i długo siedziała nieruchoma jak posąg. Potém, jak gdyby cóś nagle sobie przypomniała, zerwała, się, narzuciła szal i pobiegła przyśpieszonym krokiem do domu sędziego Gar. Chciała pierwsza zwiastować o ożenieniu się brata, dla tego, żeby się nikt nie dowiedział, jak starannie brat przed nią to ukrywał.

W domu państwa Gar, pierwszą spotkała Barbarę. Domyślając się o uczuciach jéj dla brata swego, Kornelja bardzo była szczęśliwą, że mogła zmartwić ją, tą niespodziewaną i okropną dla niéj wiadomością.

— Co się stało panno Korneljo? Czyś chora? Zdaje się, żeś pani wzruszona?— mówiła Barbara, witając się z siostrą adwokata.

— Jakże nie mam być wzruszoną, kiedy się stało wielkie nieszczęście. Jestem na serjo jak warjatka. Czy wiesz... Archibald...

— Co takiego? Co się z nim stało?— zawołała przelękniona dziewczyna.

— Co się stało? Czy pamiętasz córkę nieboszczyka lorda Mount-Severn?

— Pamiętam; a więc cóż?

— Oto, mój brat ożenił się z nią!

Naprzód Barbara zbladła okropnie, potém wiadomość ta wydała się jéj niepodobną do prawdy. Kornelja zaczęła upewniać biedną dziewczynę i powiedziała jéj nawet nazwisko kapelana, który im ślub dawał.

Barbara przepraszała ją za nieufność i pod pozorem, że musi pójść do gospodarstwa, wyszła. Wbiegła prędko do swego pokoju i upadła na ziemię w silnym nerwowym paroksyzmie. Nakoniec nieszczęśliwa dziewczyna pojęła, że się łudziła próżnemi nadziejami, ledwo teraz w téj chwili przekonała się i uwierzyła, że Carlisle nigdy jéj nie kochał! Z początku załamała ręce, potém krzyknęła przeraźliwie i zemdlała. Służąca, słysząc krzyk, zajrzała do pokoju, ale lękała się wejść do środka i mocno drzwi zatrzasnęła.

Stuknięcie drzwi przywróciło jéj przytomność, powoli przyszła do siebie, wstała z ziemi, wypiła wody, poprawiła włosy i zeszła na dół. Prosiła Boga, ażeby jéj dał siły ukryć swój smutek przed Kornelją przynajmniéj, i rzeczywiście weszła do bawialnego pokoju, spokojna i nawet z uśmiechem na ustach; tyle miała silnéj woli, że przytłumiła okropną boleść i owładnęła wezbraném uczuciem.

Kornelja opowiadała ciągle o ożenieniu się brata, aż do wejścia Barbary.

— A zresztą,—mówiła złośliwa kobiéta,—ułożyłam już plan, jak ... pić. Jutro idę do East-Line, rozp... tam służbę i sama zamieszkam, a dom w mieście wynajmę.. Przy wymysłach i arystokratycznych zachciankach naszéj hrabianki, rozchody się nasze powiększą, jeżeli będziemy mieszkać w dwóch domach.

— Ale czy się to Izabelli podoba?— spytała Barbara.

— Powinno się podobać— odpowiedziała Kornelja.— W istocie lżéjby mi było dowiedzieć się, że brat mój umarł aniżeli to, że się ożenił z hrabianką.

— Zdaje mi się, że pani jéj zazdrości,— powiedziała Barbara.

— Może i zazdroszczę— sucho odparła Kornelja.— Gdybyś ty wychowała i kochała tak, jak ja kocham i wychowałam brata, to i tybyś może go jéj po zazdrościła, dowiedziawszy się, że stał się dla ciebie obojętnym, a przywiązał się do innéj kobiety.

XIV.

Hrabia Mount-Severn dowiedział się o ślubie z dzienników. Zdziwiony był tą wiadomością, tak jak i Kornelja — i tegoż samego dnia wrócił do Anglji, zupełnie się nie spuszczając na list żony, która mu tę sprawę podług swego widzimisię przedstawiła. Znalazł on Izabellę i Carlisla w jednym z hotelów West-End w Londynie, gdzie kilka dni zabawić mieli. Izabella była samą, gdy jéj o przyjeździe hrabiego oznajmiono.

— Co to wszystko znaczy?— zaczął hrabia z góry;— jesteś zamężną?

— Tak jest— odpowiedziała rumieniąc się z czarującą niewinnością— i to już od dni kilku.

— Wyszłaś za Carlisla, adwokata? Jakże się to stało?

— Prosił mnie o rękę i ja się zgodziłam. Było to w czasie świąt, kiedy przyjeżdżał do Castle-Merling.

— Sądzę, że to są skutki postępowania ojca twego, który pozwalał człowiekowi temu bywać codzień w East-Line i tameś go pokochała.

— Pan się mylisz — odpowiedziała wesoło;— anim myślała zakochać się w Carlislu.

— A więc go nie kochasz?— przerwał hrabia.

— Nie, ale jestem do niego bardzo przywiązaną, on taki dobry!

Hrabia oparł głowę na ręku i zaczął rozmyślać. Izabella w jednéj chwili zniszczyła jedną z przyczyn mogących wytłómaczyć tak prędkie zamążpójście.

— Ale, jeżeliś nie kochała Carlisla, skądże umiesz rozróżnić miłość od przywiązania? Czy nie zajął kto inny twego serca?

Pytanie było trafne; Izabella zmięszała się.

— W téj chwili kocham męża mojego — powiedziała, nie znajdując lepszéj wymówki i ze wzruszenia zaczęła bawić się łańcużkiem od zegarka.

— Biedna!— zawołał hrabia mimo... ...on był człowiekiem lubiącym ... — Kto był w Castle-... dzie — zapytał z żywością.

— Widziałam tylko Franciszka Lewisona.

— Czy nie przyszło ci do głowy dziwactwo w nim się zakochać?

Pytanie to było zrobione tak trafnie, Izabella była tak wzruszoną, że hrabia domyślił się wszystkiego. Spójrzał na zmieszaną i zesmutniałą Izabellę wzrokiem pełnym współczucia.

— Izabello— powiedział on uroczyście — kapitan Lewison jest złym człowiekiem. Jeżeliś się na nieszczęście w nim zakochała, to trzymaj go od siebie daleko i zamknij dla niego swe serce. Żona moja trzyma o nim dobrze, ponieważ to jéj brat stryjeczny, i dla tego, że jest jedną z tych pustych głów, jednym z tych zuchwałych i zarozumiałych pochlebców, któremi ona lubi otaczać siebie. Ale to wszystko jednakże nie tłómaczy mnie jeszcze twego zamążpójścia; przeciwnie, widzę w tém jeszcze większe zawikłanie.

Pierwiéj nim Izabella zdołała odpowiedzieć, wszedł Carlisle, podał rękę hrabiemu, ale ten udał, że tego nie widzi.

— Izabello — powiedział hrabia — proszę cię wyjdź; mam kilka słów do pomówienia z mężem twoim.

Izabella wyszła. Hrabia odwrócił się do Carlisla i zapytał go dumnym i niegrzecznym tonem:

— Jakim sposobem to ożenienie przyszło do skutku. Czyż pan tak mało masz uczciwości, że korzystając z nieobecności mojéj, potrafiłeś wejść w rodzinę moją i ożenić się z Izabellą Wane?

Naprzód Carlisle oniemiał ze zdziwienia. Ale prędko wyprostował się i odpowiedział spokojnie, z godnością:

— Nie rozumiem pana. Byłem otwarty i szczery z ledi Izabellą Wane. Zapewnie to panu nie tak przedstawiono.

— Nikt mnie o niczém nie uprzedził. Jestem jedynym krewnym Izabelli Wane i nie wiedziałem o niczém, póki nie przeczytałem dzienników. A od tego czasu upłynął już miesiąc.

— Tak jest, miesiąc — mówił Carlisle spokojnie.— Jak tylko ledi Izabella zgodziła się oddać mi swoją rękę, zaraz napisałem do pana, było to moim pierwszym obowiązkiem; teraz, kiedy mi pan mówisz, żeś nie otrzymał listu mego, zmuszony jestem oświadczyć, żeś pan okazał brak delikatności, nie odpisując mi na list mój.

— A dokądżeś pan list swój adresował?

— Ledi Mount-Severn nie wiedziała pańskiego adresu. Wzięła mój list, aby go przesłać, jak tylko poweźmie jakąkolwiek o panu wiadomość. List jéj oddałem.

— I pan upewniasz mię, że to tak było?!— zawołał hrabia.

— Lordzie — zimno odpowied... wokat — jakkolwiek wielka ... wina moja w oczach pana, jes... ...ludzi zasługujących ... tak było. ... śpieszył? Oświadczyłeś s... Izabella, w czasie św... tygodnie wszystko już...

— Tak jest — odp... kat — i gdyby można ... się i wywiozłbym ją te... któregom się oświadczył. ... była skrzywdzoną, nieszcz...

— Co pan przez to rozumie... wał hrabia:— Izabella była sk... nieszczęśliwą?

— Tak, nawet zbitą... dodał Carl...

Hrabia oniemiał ze zdziwienia i badawczo spójrzał na adwokata.

— Dowiedziałem się o tém z dziecinnego szczebiotania syna pańskiego. Izabella nie powiedziałaby mnie pewno o tém. Ale kiedy się dziecię wymówiło, nie mogła zaprzeczyć. To mi natchnęło nieprzezwyciężoną myśl wyrwać ją z tak okropnego położenia i wywieźć tam, gdzie znajdzie przywiązanie i miłość.

— Czy mogę się pana spytać— powiedział hrabia, przychodząc powoli do siebie — czy przyjeżdżając do mnie, nie miałeś pan całkiem zamiaru oświadczyć się Izabelli?

— Nie myślałem o tém.

— Czyś ją pan kochał?

— Lordzie Mount-Severn, z podobnemi uczuciami rzadko kiedy mężczyzni zwierzają się przed sobą. Bądź co bądź, odpowiem panu. Kocham ją namiętnie i szczerze. Pokochałem ją jeszcze w East-Line, alebym ukrywał miłość moją do śmierci... Spodziewam się, że pan przyznasz, iż w postępowaniu mojém nie było obłudy.

Lord Mount-Sewern podał mu rękę.

— Nie podałem panu, panie Carlisle ręki, jakeś wchodził, zauważałeś to pewno. Być może, iż sam mi teraz nie podasz ręki, choćbym ją z dumą uścisnął. Kiedy zrobię jaką omyłkę, śpieszę się przyznać i teraz muszę panu powiedzieć, żeś pan postąpił jak przystało na człowieka godnego i zacnego.

Carlisle uśmiechnął się i podał hrabiemu rękę. Ostatni dodał, ściskając ją:

— Niechcę udawać, jakobym nie zrozumiał, że mówiąc o złém obejściu się z Izabellą, pan napomknąłeś o żonie mojéj. Czy nikt więcéj o tém nie wié?

— Pan możesz być pewnym, że ani ja, ani Izabella, nie zechcemy wspominać o tém przed kimkolwiekbądź. Wyglujemy to nawet z pamięci naszéj.

(D. c. n.)

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

— CUKROWARSTWO. — Donoszą nam z Kijowa: Wiadomo już czytelnikom Kurjera, że kontrakta tegoroczne kijowskie w całém znaczeniu nam niedopisały: brak kapitałów, upadek kredytu, wreszcie wypadki w Królestwie Polskiém szkodliwie podziałały na bieg operacij handlowych naszego dorocznego zbiorowiska. Nie będziemy tu po raz drugi zapuszczać się w szczegóły całéj sprawy; lecz uważamy za potrzebne zastanowić się nieco bliżéj nad jednym tylko faktem, a mianowicie nad cukrowarstwem, którego stan chorobliwy najoczywiściéj uwydatnił się na kontraktach. Niektórzy właściciele cukrowarni znowu zawiesili wypłaty, liczba bankructw znowu się powiększyła! Prawdopodobnie, zawieszanie wypłat przez właścicielów fabryk mączki cukrowéj i rafineryj w gubernji kijowskiéj, wołyńskiéj i podolskiéj, stało się codziennego życia potrzebą, jak sen i oddychanie czystém powietrzem. Przypuszczać nawet się godzi, że może w ciągu dziesięciorga kontraktów, jeżeli nie w krótszym przeciągu czasu, nieznajdzie się ani jednego fabrykanta, coby nie uległ pokusie zawieszenia wypłat. Na pobudkach do tego kroku bynajmniéj nie zbywa. Drożyzna opału ciągle wzrasta, bo lasy w tych okolicach są spustoszone, a mnóstwo zwłaszcza małych zakładów cukrowniczych działających za pomocą ognia, wytępia ostatki drzewa. Pisano i krzyczano, że niby w powiecie źwienigrodzkim i czerkaskim odkryto ogromne pokłady wybornego lignitu; lecz prawdy w tych okrzykach okazało się tyle, ile w odkryciu złota i srebra na Wołyniu. Czas już zaprawdę, ażeby fabrykanci przestali oszukiwać siebie samych i publiczność w błąd wprowadzać: znalezienie przypadkiem jednego lub kilku berwion zwęglonych w ziemi, niedowodzi jeszcze odkrycia pokładów węgla kopalnego. Bez wątpienia, ci panowie, którzy tak głośno opiewają pokłady lignitu w naszych okolicach, mają swoje powody postępowania tak a nie inaczéj; ale sprawa cukrowarstwa bynajmniéj przez to nie wejdzie na lepszą drogę. Jeżeli ściśle obliczyć przyjdzie koszta opału, wyczer-...nie żyzności roli przez zasiew buraków, zu-...néj pracy ludzkiéj, to się najniewat-... że cukier ni...

...turalną, nieuchronną, ile-...nych gałęzi gospodarstwa ... na pokrycie deficytu fa-... prowincjach tutejszych ... pszenicy, mieliśmy pie-...rczyło na potrzeby i na ... pszenicy uszczuplono, ... i spekulacji mączką ...rogu domów bankruc-...ił na pogadankę wie-...enie i opustoszył ży-...iemamy ani pieniędzy, ...zajów, ani lasów; nawet ... cukrowéj z każdym ro-... Ceny cukru nie zależą ... i woli właścicielów cukro-... kupców przesiadujących aż ... Tego jednego już dosyć, ażeby ...ałe głębokie zachwianie naszego prze-...mysłu cukrowniczego. Nadzieje lepszéj przyszłości są urojeniem szczęśliwém, bo łagodzącém ciężar obecnéj chwili; ale nadzieje te dla naszego cukrowarstwa, dopóki istnieć będą dzisiejsze warunki społeczne, nigdy się nieziszczą. Potrzebaby było, ażeby opał stał się tańszym; ale ten drożeje i drożeć musi, bo go mniéj codzień mamy. Potrzeba, ażebyśmy mieli obficie taniego robotnika; ale póki ludność niewzrośnie u nas przynajmniéj w dwójnasób, spodziewać się tego niepodobna. Fabryki bez opału, a rola bez wytężonéj uprawy rychło zaprzestać muszą funkcjonowania, a wtedy cóż począć przyjdzie? Owoż właściwiéjby było za wczasu pomyśleć o zwróceniu naszego gospodarstwa z drogi sztucznéj na drogę wskazaną mu przez samą naturę. Jeżeli powrócimy do uprawy naszéj złotéj pszenicy, łatwo cukru za nię dostaniemy skąd inąd, i przewyżka jeszcze się znajdzie w kieszeni; a im rychléj to nastąpi, tém więcéj oszczędzimy sobie ofiar. Bez cukru zagranicznego obejść się nam niepodobna; dłuższe utrzymanie wysokiego cła od rafinadu przedłuży tylko konanie naszego cukrowarstwa, sprowadzi upadek rolnictwa, a sprawy przez to nie polepszy. Prędzéj czy późniéj przekonać się przyjdzie wszystkim, że przemysł hodowany w cieplarni może być dobrym do zabawy, ale nie do wzbogacenia kraju. Do czegoż więc odwlekanie i łudzenie siebie, że cytryny pielęgnowane w treibhauzach zastąpią nam owoce wykochane przez promienie włoskiego słońca?

— PROCESA PRASOWE. — Piszą ze Lwowa do „Narodnich Listów“, że 35-ty numer „Gazety Narodowéj“ został zabrany przez policję za trzy artykuły wstępne; wyszło tedy drugie wydanie tegoż numeru, ale i to zabrane zostało za fejleton i artykuł w rubryce spraw codziennych umieszczony. Dnia 26 z. m. wręczono redakcji pozew sądu ziemskiego, obwiniający ją o zbrodnię naruszenia pokoju publicznego, przewidzianą paragrafem 66-ym prawa karnego, tudzież o wykroczenie przeciwko 300-u paragrafowi tejże ustawy. Od chwili, gdy po dłuższém zawieszeniu „Gazeta narodowa“ z dniem 10 marca wychodzić znowu poczęła, w niespełna trzy tygodnie była już kilkakrotnie konfiskowaną i ściągnęła na siebie aż sześć procesów prasowych.

Tenże sam dziennik czeski donosi, iż byłemu jego redaktorowi, d-rowi Juljuszowi Gregrowi, pokutującemu obecnie w więzieniu, wytoczono znowu proces za stare winy na mocy nowego prawa. Oskarżone są trzy artykuły „Narodnich Listów“ jeszcze za czasów redaktorstwa p. J. Gregra, to jest przed końcem października roku przeszłego wydrukowane. Proces przy drzwiach zamkniętych ma się odbywać w bieżącym miesiącu.

— HANDEL ODESSKI. — Donoszą nam z Odessy pod dniem 21 marca: Skutkiem kilku umó... zawartych w Marsylji, kilku żądań nadeszłych z Lizbony, oraz potrzeby doładowania zamówionych już statków, sprzedano w ciągu upłynionego tygodnia około 38,000 czetw. zboża. Ceny pszenicy ozimėj i girki znowu podskoczyły do wysokości cen zaprzeszłego tygodnia, to jest podniosły się o 15 do 25 kop. na czetwert. Kukuruza przeciwnie, chociaż zapasy są wyczerpane na miejscu, spadła nieco, a leniwe jéj poszukiwanie zapowiada, iż może nierychło nawet podrożeje. Pszenicy ozimėj kupiono 20,500 czetw. płacąc od 6 rub. $62^1/_2$ kop. do 9 rub. 20 kop. wedle gatunku; girki 5.900 czetw. od 8 rub. 65 kop. do 9 rub. 25 kop.; arnautki 2,000 czetw. wysokiego gatunku po 8 rub. 90 kop. do 9 rub.; żyta 2,500 czetw. od 4 rub. $87^1/_2$ kop. do 5 rub. 3 kop.; kukuruzy 6,500 czetw. po 4 rub. 75 kop. do 4 rub. 90 kop. wedle gatunku; jęczmienia 300 czetw. zakupiono do Krymu po 4 ruble. Rzęsiste deszcze, które często padały tutaj w piérwszéj połowie marca, ożywiły nadzieje urodzaju w tutejszych gospodarzach wiejskich. Ruń ślicznie zazieleniała i poszła w górę.

— ŻEGLUGA PO DNIEPRZE. — Towarzystwo żeglugi parowéj po Dnieprze z dniem 26 marca otwarło regularne kursa parostatków pasażerskich od Kijowa do Kremeńczuga, tam i na powrót. Parostatki Szumlańskiego i Malcowa mają rozpocząć kursa w połowie bież. mies.

— POMOREK BYDŁA w gubernji kijowskiéj i podolskiéj od czerwca roku przeszłego trwa ciągle i w wielu miejscowościach bydło zupełnie powypadało.

— P. SPASOWICZ, znany sumienny tłómacz ogromnéj kroniki Rudawskiego z łaciny na język polski, professor uniwersytetu petersburskiego wykładający prawo kryminalne, począł obecnie wydawać w języku wykładowym „Kurs prawa kryminalnego.“ Zeszyt piérwszy tego dzieła już się ukazał w Petersburgu.

— KOMETA. — Czytamy w Gońcu Odesskim: „W północno-zachodniéj stronie nieb... ukazała się temi dniami jakaś szcze... kometa: dotychczas okiem nie... można było dojrzeć jéj ... ...ak zwanéj głowy; tylko war... ...o się rozpościera na niebie.“ ... ...nego myśmy tutaj nie widzie... ... niepodobna, ażeby kometa ... horyzoncie odesskim tutaj się do-...az nie dała. Domyślamy się, iż to być musi tak zwane światło zodjakalne, którego kształt podobny do mocno ściśniętéj elipsy, może przedstawiać niejaką wspólność z warkoczem komety.

— KOLEJ ŻELAZNA RYZKO-DYNABURSKA.—Gazeta Ryzka podaje następujący wyciąg ze sprawozdania dyrekcji ryzko-dynaburskiéj kolei żelaznéj za rok upłyniony. Ruch na drodze był regularny i stały w ciągu całego roku 1863; niebyło żadnych przerw, ani wypadków, z wyjątkiem tylko nieszczęśliwego przypadku z ośmią robotnikami, którzy w skutek własnéj nieostróżności ulegli ciężkiemu poranieniu i ocalonymi być niemogli. Rozkład jazdy często był zmieniany w skutek zależności téj drogi od zarządu kolei żelaznéj warszawsko-petersburskiéj; spodziewać się wszakże należy, iż na przyszłość rozkład jazdy letniéj i zimowéj uregulowanym zostanie z całą ścisłością, jak to się dzieje na drogach żelaznych za granicą. W r. 1862 przejechało koleją żelazną ryzko-dynaburską 212,916 osób; pociągi nadzwyczajne do Oger i Kokenhuzen przewiozły 9,971 osób. Pociągi passażerskie przyniosły dochodu 286,488 rub. 64 kop. Największy ruch na drodze był w maju (29,382 osoby), najmniejszy zaś w lutym (9,907 osób). Pociągi nadzwyczajne i towarowe przewiozły w roku przeszłym 3,669,105 pudów ciężaru; dochód z tego tytułu wynosi 240,539 r. 85 k. Największy ruch towarów był w październiku (547,650 pudów), najmniejszy w kwietniu (150,749 pudów). Towarzystwo ma w swojém rozporządzeniu 40 lokomotyw, które w ciągu roku przeszłego odbyły 734,240 wiorst drogi. Park wagonów w końcu roku upłynionego składał się z 72-ch wagonów passażerskich (w których było miejsc klassy pierwszéj 246, drugiéj 640, a trzeciéj 1,690), następnie z 455 wagonów towarowych (na 227,500 pudów ciężaru), oraz z 25 wagonów z przeorynami (na 215 sztuk bydła rogatego i koni). Dochód ogólny wynosił 538,843 rub. 26 kop., rozchód 527,888 rub. 13 kop., pozostało tedy czystego zysku 10,955 rub. 13 kop. Na spłacenie procentów od akcij oraz na amortyzację wniesiono w myśl ustawy 459,000 rub. Ponieważ wypłatę procentów prawie całkowicie przyszło uiścić za granicą, stąd wypłynął bardzo znaczny upadek kursu. Na zapełnienie choć w części powstałéj stąd luki, zostanie użytą przewyżka dochodu, to jest owe 10,855 13 kop.; pozostały zaś deficyt w ilości 33,937 rub. 6 k. spada na rząd wedle zatwierdzonego rozkładu procentów na rok 1862. Ze szczegółów sprawozdania się okazuje, że w roku upłynionym rozchód był mniejszym od cyfry zakreśonéj w budżecie o 124,821 rub. 78 kop. Dyrekcja wrzeszcie dodaje, że d. 1 grudnia zostały wylosowane w obecności notarjusza pierwsze 155 akcij, których spłacenie odłożono do 1-go kwietnia roku bież.

— NOWE DZIEŁA CZESKIE.—Pod tytułem „Doma i za morzem“, poczęły wychodzić w przekładzie czeskim p. A. Sztraucha opowiadania p. Jana Dobrzańskiego, publicysty lwowskiego. Zeszyt pierwszy, który już się ukazał i licznych znajduje czytelników w Pradze, zawiera powieść „Rodzina najemnikowa“. Całość składać się będzie z czterech zeszytów, które wkrótce mają się zjawiać jeden po drugim.— „Dziejów“ Palackiego do końca marca wyszły pierwszego działu dwie części, sięgające do r. 1258. „Starożytności słowiańskich“ Szafarzyka ukazał się już zeszyt piętnasty. „Czesko-morawska kronika,“ zapowiedziana przez uczonego prof. Zapa, poczęła wychodzić, i przepyszne 10 wydanie znajduje się już w rękach czytelników. „Słownika naucznego“, wybornie redagowanéj encyklopedji powszechnéj, w któréj pilną uwagę zwrócono na ziemie słowiańskie w ogólności, a zwłaszcza na Czechy, wyszło już 48 zeszytów. Miejsce „Pontnika od Otavy“, który niedawno wychodzić przestał, zastąpiło obecnie nowe pismo wychodzące w Pisku p. t. „Otavan.“. Czasopismo to, będące organem towarzystwa czeskiego „Zlata kniha czeskych divek“, oprócz artykułów treści belletrystycznéj, zamieszczać będzie rozprawy naukowe z dziedziny gospodarstwa wiejskiego, historji i geografji.

— Wydawanéj w Pradze „Biblioteki klassyków greckich i rzymskich“ w języku czeskim wyszedł zeszyt czwarty, w którym ukończony został dział pierwszy dziejów Herodotowych. Przyszły zeszyt tego ważnego wydawnictwa obejmować będzie „Katylinę“ Sallustjusza.

— STATYSTYKA PLEMION. — Podług wiadomości statystycznych wziętych z pism niemieckich i ze stanowiska niemieckiego ułożonych, trzy główne plemiona ludów europejskich, niemieckie, słowiańskie i romańskie, są prawie pomiędzy sobą równe. Plemię niemieckie według nich liczy $85^1/_4$ miljonów, słowiańskie $83^1/_2$, a romańskie blizko $78^1/_2$ miljonów mieszkańców. Ile w tém wszystkiem jest prawdy, ze ścisłością powiedzieć trudno.

— INSTYTUT MUZYCZNY nie ustaje w pracy i od czasu do czasu podaje nam sposobność ocenienia swojéj gorliwéj i dobrze kierowanéj działalności. W ostatnich dniach marca i pierwszych bieżącego miesiąca, mieliśmy dwukrotnie przyjemność usłyszenia ki ku wysokiéj wartości kompozycyj, dawnych i tegoczesnych i przekonania się z ich wykonania, jak prędkie i pomyślne postępy czynią uczniowie i uczennice tego świeżego jeszcze zakładu. W czasie nabożeństwa wielkopiątkowego, przy grobie Zbawiciela, w kościele księży Karmelitów na Lesznie, młodzież Instytutu wykonała pod dyrekcją pana Apolli... Kątskiego, swego naczelnika, tu... ...ama Minchheimera naucz... ...orowego, Sanctus ... ...skim) kompozycji zasłużo... ...i professora p. Józefa Nowa-...go, Ave Maria Gounoda, So-...an Solo (pani Jakowicka) skrzypce solo (p. Górski), z towarzyszeniem arfy (p. Pistor). Najdojrzalszy i najmłodszy talent w składzie Instytutu, połączyły się w partjach tego ustępu i jeżeli p. Jakowicka wywiązała się z swojéj partji tak, jak mieliśmy prawo spodziewać się po niéj, przyznamy, że młodziuchny skrzypek p. Górski, przewyższył nasze oczekiwania i jedynie zapał ucznia i gorliwość nauczyciela może nam wytłómaczyć ciągły a wielki postęp, jaki za każdém nowém wystąpieniem pana Górskiego z pociechą postrzegamy. Offertorium kompozycji p. Minchheimera, przez niego wyuczone i dyrygowane, wymównem jest świadectwem jego talentu i niezmordowanéj pracy, bo piękny ten ustęp wykonany był przez ogół chóru, złożony prawie wyłącznie z młodzieży obojéj płci, która całą swoją naukę winna jest Instytutowi i wykonanie to, odznaczające się zgodnością zupełną ogółu i pewną siebie śmiałością każdego pojedyńczego indywiduum, zaszczyt przynosi nauczycielowi, co w tak krótkim czasie takie osięgnął rezultaty. Agnus Dei Palestryny i dwa psalmy Dawidowe, p. Apol. Kątskiego dopełniły szeregu dzieł religijnych w tym dniu wykonanych. W tych ostatnich słyszeliśmy pięknie odśpiewane przez pana Ignatowskiego solo tenorowe. Niektóre z tych ustępów mieliśmy sposobność słyszeć na kilka dni pierwéj, przy ostatniéj próbie wykonanéj w sali koncertowéj Instytutu, gdzie przytém pod dyrekcją pana Kątskiego wykonaną została kantata jego kompozycji. Nie mogliśmy dostatecznie ocenić tego nowego utworu Dyrektora Instytutu, bo tylko kwartet wzmocniony, fisharmonika, fortepjan i chór, wykonywały to dzieło napisane na wielką orkiestrę z chórami, ale z tego niejako szkicu wnosić możemy o efekcie, jaki sprawić może całość. Introdukcja na same instrumenta, marciale, modlitwa z solem tenorowém i finał, w którym nader wdzięczny udział ma solowa wiolonczela, składają tę udatną charakterystyczną kompozycję, godną zająć zaszczytne miejsce obok tylu poprzednich taką popularnością cieszących się utworów p. A. Kątskiego. (G. W).

— KOLEJ Z GDAŃSKA DO WARSZAWY. Ze strony pruskiego ministerjum handlu udzielone zostało w tych dniach, jak pisze „National Ztg“ zezwolenie do wykonania przygotowawczych robót do kolei żelaznéj, na pruskiéj przestrzeni z Gdańska do granic Królestwa. Roboty te niezwłocznie rozpoczęte zostaną i z czynnym pośpiechem doprowadzone do końca.

— P. TADRZYŃSKI.— Piszą ze Śremu pod d. 31 marca: Wiadomo, że rejencja nie potwierdza wyboru p. Tadrzyńskiego, tutejszego kanclerza na bezpłatnego członka magistratu i że nie uwzględniła protestu, założonego przez członków rady miejskiéj przeciwko temu niepotwierdzeniu, z powodu, że protest ten nie był przesłany w czasie prawem przepisanym i nowy wybór radzie miejskiéj urządzić poleciła. Rada miejska po trzeci raz wybrała p. Tadrzyńskiego i wybór ten, jak najlegalniéj uskuteczniony, posłał magistrat do zatwierdzenia rejencji. Powszechnie sądzono, że rejencja nie będzie się wahać w zatwierdzeniu tak powszechnie pożądanego wyboru. Tymczasem z niemałém wszystkich zadziwieniem wybór ten po raz trzeci nie został zatwierdzony. Zapytano się magistratu, czy zachodzi w ogóle potrzeba konieczna, aby wakujące miejsce członka magistratu obsadzić i dodano zarazem, że w takim razie miejsce to byłoby obsadzone komissorycznie, przez osobnego członka wydelegowanego, co nie zgadza się z przepisami ordynacji powiatowéj. Magistrat miał zaopinjować, że nie ma tak gwałtownéj potrzeby, aby miejsce to w ten sposób obsadzone być miało. (G. W.)

— Zająwszy się od niejakiego czasu spolszczeniem HISTORJI RZYMSKIEJ Teodora Mommsen'a, mam sobie za obowiązek podać o tém do wiadomości pp. literatów i księgarzy, w celu zasłonięcia ich i siebie od straty, na przypadek, gdyby który z nich toż samo wydawnictwo przedsięwziąść zamierzał.

F. H. Lewestam.

KORESPONDENCJA KURJERA WILEŃSKIEGO.

Warszawa, d. 4 kwietnia 1863.

ZJAWISKA PRZYRODY. MAPPY POLSKI. O PRAWIE LENNEM W POLSCE—BROSZURA. PAMIĘTNIK JANA STANISŁAWA JABŁONOWSKIEGO. PRZYJACIEL ZDROWIA I INNE PERJODYCZNE PISMA TUTEJSZE.—GROBY.

Jako wiadomością kronikarską dzielimy się z wami, donosząc o tych różnych zjawiskach, o jakich albo gazety tutejsze już wspomniały, lub też ustne posłuchy chodzą. Najważniejszém jest ukazanie się w Krakowskiem, w końcu zeszłego miesiąca, mnóstwa słupów płomiennych wielkości człowieka, które przez 3 godziny maszerowały szeregami nocą w kierunku od Tyńca ku Krakowu, tak, że przebudzeni włościanie na widok téj jasności i mnóstwa cieni migających się na ścianach chałup, w trwodze z dobytkiem uciekali do okolicznych lasów. Wiadomo znowu, że w nocy z 22 na 23 stycznia w Częstochowie spadła z niebios powódź ognista z gwałtownym trzaskiem i w chwili, kiedy mieszczanie spodziewali się pożaru w mieście, deszcz ulewny ugasił te niebieskie płomienie. O piorunach w styczniu w Poznańskiém i lekkiem wstrząśnieniu ziemi wspomnieliśmy poprzednio; a z innych stron dochodzą wieści o podziemnych hukach, śpiewach i tym podobnych i innych wielu zadziwiających rzeczach. Co do odgłosów, jakby podziemnych czytaliśmy dowodzenia różne, a utalentowany pisarz francuzki Paweł Féval, w powieści Syn szatana, wiele zajmujących ustępów osnuł na stepie Pikardji, donosząc, jak zadziwiająco niektóre kruszcowe żyły ziemne o kilka mil stąpanie nawet człowieka doniosły uchu wprawnemu do szukania tego odległego echa. Nie wchodzimy tu w orzeczenie stanowcze podobnych zjawisk natury, tak jak trudno nam zdać sprawę stanowczą z owych dziwów, jakie się w niektórych epokach dziejowych zjawiały, a o jakich nam kroniki piszą. Dość tu pod tym względem wspomnieć o Fortecy królów polskich Pruszcza, o Pamiętnikach Gołębowskiego, o tysiącznych w tym rodzaju podaniach piśmiennych i ustnych, a nawet o dziełach słynnych historyków rzymskich, jak Tacyt, Liwjusz. Może też tu zastosować można Szekspirowskie w ustach Hamleta zdanie: Są dziwy na ziemi i niebie, o których się ani śniło filozofom naszym.

Prócz jednéj broszury, o któréj będzie niżéj, prócz starannego wciąż redagowania pism perjodycznych tutejszych, na półkach księgarskich nic nie mamy nowego. Ale za to różnego rodzaju kart Polski widzimy tu dosyć; wymienimy te, któreśmy w księgarni p. Okońskiego przejrzeli. Po topograficznéj przez sztab tutejszy znakomicie zdziałanéj, tyczącéj się wyłącznie Królestwa, a któréj w księgarniach nie ma, najlepszemi mappami do podręcznego użytku są: Karta Polski Osieckiego i Kolberga; pierwsza kosztuje z oprawą złp. 20, a bez oprawy 10 złp.; wydana w Wiedniu 1862 roku. Daléj idzie Karta Królestwa Polskiego i W. ks. Poznańskiego Engelhardta, w 4-ch sekcjach wydana także roku zeszłego w Berlinie; cena złp. 24. Karta Polski ze wszystkiemi dawnemi prowincjami kosztuje 5 zp. Ogólna Karta zachodniéj Rossyi wraz z Prusami, Poznańskiém i Galicją— Handtkiego, wydana w Głogowie, z planem Warszawy, przedaje się po 3 złote. Mappa Kolberga wydana w Warszawie, mająca cenę katalogową 40 zp., w księgarni sprzedaje się po zł. 36 gr. 20. O mappie wydanéj w Wilnie jako o przedmiocie lepiéj wam znanym, nie piszemy tutaj.

Wspomniana wyżéj broszura o Prawie Lennem w Polsce, przez bezimiennego autora wydana świeżo, dla prawnika i badacza dziejów ma pewne znaczenie. Jest tam wzmianka, że stosunek feodalnego czyli lennego posiadania dóbr królewskich w Polsce był rzadkim bardzo wyjątkiem tak, że dziś w Królestwie jest tylko troje dóbr, a w Zachodnich guberniach cesarskich kilkanaście jeszcze posiadanych pod tym tytułem aż do zupełnego wygaśnięcia familji. Źródło i początek prawa feodalnego czyli lennego sięga téj epoki, kiedy ludy północne zawojowały prowincje rzymskie, a wodzowie ich, biorąc w zdobycz wojenną część całéj krajowéj własności ziemnéj, rozdzielali ją stosownie do swoich zwyczajów pomiędzy znakomitszych swych towarzyszów, jako nagrodę ich usług i gwarancję przyszłéj wierności i gotowości do służby wojennéj. Posiadanie to najdaléj było dożywotnie i zależne od woli owych włoskich i gallijskich dowódzców. Późniéj rozciągano to posiadanie do synów, a w końcu i do innych bocznych krewnych aż do nieskończoności. U Niemców systemat feodalności rozwinął się także jako prawo, częścią zwyczajowe ludów północnych, częścią jako naśladowanie rozwoju państw południowych i zachodnich. Ten stosunek zwał się u nich Lehnrecht, ztąd też nazwa u nas lenności, ale tylko nazwa, bo znaczenie było inne w istocie rzeczy. Tam prawo lenne było prawem rzeczowém do posiadania nieruchomości, któréj własność należała do kogo innego, pod warunkiem wierności i służby wojennéj, na rzecz pana czyli właściciela; u nas zaś, gdzie nie miano do podziału nieruchomości zdobytych, znana tylko była główna zasada posiadania dóbr rządowych przez jaką familję, z pozostawieniem własności przy królu czyli rzeczypospolitéj, i takie posiadanie zwało się feudum, albo lenność. Że zaś u nas każdy, kto tylko kawałek gruntu posiadał, już był obowiązany do służby wojskowéj, był to więc ciężar nie z umowy szczególnéj, lecz z ogólnego obowiązku pochodzący, był to obowiązek nie tylko z łaski nadania przez panującego w posiadanie ziemi, ale każdego właściciela nieruchomości od najdawniejszych nawet czasów. Z zasady jednak, z podobieństwa warunków, nadania prawem dziedziczném w posiadaniu dóbr prywatnych mają podobieństwo do feudów: ciążyła bowiem i tu na posiadłości służba wojskowa i tylko linja męzka w spadku je otrzymywała. Nazwa feudum, lenność, pokazuje się w naszém prawie wtenczas dopiero, gdy Litwa, województwa ruskie i Prusy z Koroną się połączyły, bo w tych prowincjach była feodalność taka jak zagranicą, ogólną zasadą stosunków prawnych dotyczących własności. Gdy jednak wykształcone i ustalone w Koronie stosunki prywatnéj ziemskiéj własności silniéj oddziałały na Litwę i województwa ruskie, więc i feodalność u nich upada i wszystkie feuda na własność prywatną ziemską zmieniły się. Za stosowanie też wszelkich praw obcych nie było u nas dozwolone, szczególniéj w przypadku, gdzie feodalność właściwie tylko była prostą nazwą szczególnego rodzaju nadania, a nie odrębnym stosunkiem prawnym, z oddzielnemi cechami do posiadania nieruchomości.

W braku nówszych, bierzemy do ręki książkę w roku zeszłym wydaną we Lwowie p. n. Pamiętnik Jana Stanisława Jabłonowskiego wojewody ruskiego, wydany z autografu przez Augusta Bielowskiego. Na czele, wydawca dość obszerny umieszcza życiorys tego zacnego pana senatora polskiego, syna hetmana w. koronnego, który prócz zawodu publicznego i w literaturze zajął dość ważne stanowisko. Uwięziony w Saksonji przez króla Augusta Sasa, któremu wypowiedział usługi, zajmował się w więzieniu i następnie umysłową pracą; z licznych jego rękopismów Biblioteka Ossolińskich posiada tylko kilkanaście. W Pamiętniku jego napotykamy wiele zajmujących szczegółów, określających bliżéj króla Augusta, który przy nader częstych libacjach tak gniótł ogromne srebrne puchary jedną ręką, i kraj przebiegłą polityką swoją. Znajdujemy tam bliższe rysy i króla Stanisława Leszczyńskiego, oraz cesarza Piotra W, i natrafiamy na zajmujące szczegóły Karłowickiego traktatu i powrotu od Turków Kamieńca Podolskiego do Polski. Stanisław Jabłonowski stał się dla przyczyn wyżéj wspomnianych gorliwym stronnikiem nieszczęśliwego króla Stanisława.

Kończymy list wzmianką o tutejszych niektórych perjodycznych pismach; wszystkie one, mimo chwilowego upadku muz i zmniejszenia liczby abonentów, idą i daléj, skrzętnie i wytrwale. Przedewszystkiém należy się tu słowo uznania dla redakcji i nakładcy Encyklopedyi, która skończywszy literę *K* zmierza w drugiéj połowie swego zakresu sumiennie i umiejętnie po dalszéj swéj drodze, nie oglądając się czy koło prenumeracyjne zmniejsza się lub nie. Przyjaciel Dzieci, wzmocniony obecnie współredaktorstwem p. Chęcińskiego, zapewne będzie umiał pogodzić ciągłą wartość wewnętrzną z prześlicznemi rycinami swemi; Kółko Domowe, Czytelnia Niedzielna, Kmiotek, Tygodnik Illustrowany, Wędrowiec, Przyjaciel zdrowia, Jutrzenka, Księga świata, Biblioteka Warszawska, Przegląd Europejski, Tygodnik Katolicki i Zwiastun Ewangeliczny,—wszystkie te pisma, mimo utrudzonych okoliczności w obecnym czasie, w ogóle zaszczytnie przedstawiają prasę perjodyczną naszéj stolicy. Z nich najmniéj rozpowszechnionym jest Przyjaciel zdrowia, choć wcale niezasłużenie; jestto bowiem pismo bardzo dobrze, zajmująco i z pożytkiem dla każdego w świecie człowieka redagowane, i chyba tylko obecnie stagnacyjnym czasom, lub brakowi poznania tego pisma wskrzeszonego po przerwie, przypisać należy zbyt małe rozchodzenie się jego.

Otóż i wszystko, czém się z wami dzielimy szczerze, jako wkrótce, bo jutro dzielić się będziemy święconém jajkiem ku odwiecznemu wspomnieniu miłości i zgody. Teraz zaś obchodzimy tu bardzo tłumnie i przy pięknéj pogodzie drugą odwieczną pamiątkę świętą—groby, z których niektóre, jak w kościołach ks. Bernardynów i Kapucynów odznaczają się wzniosłym układem i ustrojem powabnym.

Królewiec, 11 kwietnia 1863 r.

Przed ośmiu dniami, w wielki tydzień, nieprzesyłałem okolnika, gdyż położenie targów pozostało bez wszelkiéj zmiany. Toż samo i dziś powiedzieć można; nieustanne dowozy wywołują niechęć do kupna i niższe ceny.

Dzisiaj płacono za szefel.

	wagi.	złot. pols.		
Pszenicy czerwonéj	124—127—134	$36^3/_4$	$38^1/_2$	$39^1/_2$
„ pstréj	122—126—129	$34^1/_2$	$37^1/_2$	$41^1/_2$
Żyta	120—122—124	24	$25^1/_2$	$26^1/_4$
Jęczmienia małego	104—107—101	$16^2/_5$	$17^2/_5$	$18^1/_6$
„ dużego	107—110—114	$18^2/_5$	$19^2/_5$	$20^1/_6$
Owsa	77—80—86	$12^1/_6$	——	——
Gro. biał. na paszę	— — —— —	$23^1/_4$	$24^1/_4$	—
„ do gotowania	— — —— —	$25^1/_4$	$26^5/_4$	—
„ szarego	— — —— —	$26^1/_4$	$27^2/_7$	—
„ zielonego	— — —— —	23	26	—
Bobu	— — —— —	25	27	—
Wyki	— — —— —	$17^2/_5$	$21^1/_4$	—

Siemię lniane bez handlu, przednie gatunki utrzymują się w cenie.

Tymoteusz w wielkich ilościach ofiarowany.
„ dzisiaj wart 4 do 6 tal.—Rub. 4 r. 36 do 7 r. 70 k. za cent.

Koniczyna czerwona cudza $15^1/_2$ do $19^1/_2$ tal.—Rs. 16 kop. 90 do 21 k. 25 za cent.
„ biała krajowa od 10 do 21 tal.—Rs. 10 k. 90 do 22 rub. 89 k. za cent.

Handel wełny na innych targach żywszy; ceny bez zmiany.

FRYDERYK LAUBMEJER.

Agencja Domu Nadniemeńskiego w Królewcu.

ROZMAITOŚCI.

— P. Delaporte, konsul jeneralny francuzki w Bagdadzie, w tych czasach zrobił niesłychanéj wagi archeologiczne odkrycie, niedaleko starożytnego Babilonu, koło żydowskiéj wsi Kiffel. Blizko nadgrobka od wieków uznawanego za grób Ezechiela, rozkopał wzgórek, który pokrywał podziemie grobowe, zawierające sześć grobów, posążki, postacie i ozdoby dziwnéj doskonałości wykonania. Pan Delaporte sądzi, że to jest grób oficera greckiego z czasów Aleksandra Macedońskiego lub jego następców. Według „Revue de l'instruction publique“, w tamtych okolicach znajduje się wiele podobnych wzgórków, ukrywających bezwątpienia także groby, które wzbogacą muzea jeszcze szacowniejszemi zabytkami.

— Horacy Vernet dziwnie był popularny, żołnierze armji francuzkiéj nadzwyczaj go kochali. Przytaczamy tu anegdotę malującą jego charakter. Przed kilku laty Vernet malował jakiś obraz przedstawiający bitwę. Żołnierze garnizonu wersalskiego służyli mu za żywy model, a więc drzwi domu jego zawsze stały dla nich otworem. W garnizonie tym był nowy młody, niedawno wzięty kirassjer—głupi, naiwny prostak, z którego koledzy w swobodnych chwilach żartowali i uczyli rozmaitych głupstw, które brał za dobrą monetę. Pewnego razu, opisując z zapałem swoją okolicę, z rozczulenia wygadał się biedak, że zostawił tam swoją ulubioną, najzdrówszą i najwyższą dziewczynę w wiosce. To było powodem do nowych żarcików. Brygadjer, uderzając go po ramieniu najpoważniéj powiedział mu, że pewno ulubiona jego wypłacze oczy po nim, a więc ażeby ją pocieszyć, radzi mu, żeby kazał zrobić swój portret i posłał jéj—i na ten cel daje mu 10 sous. Kirasjer podziękował, ale był w kłopocie kogo ma poprosić, ażeby zdjął jego portret. —„To bardzo naturalnie, idź do Paryża na taką a taką ulicę, do takiego to domu, zapytaj o Verneta, a ten cię w jednéj chwili odmaluje, —trzeba tylko, ażebyś z góry zapłacił“—dodał śmiejąc się brygadjer. Kirasjer nazajutrz wstał rano, wystroił się, pojechał do Paryża, z łatwością znalazł mieszkanie Horacego i był do niego wpuszczony. Vernet jakiś czas pracował, nie widząc gościa swego, ale ten zniecierpliwiony zapytał: „Czy pan jesteś Horacy Vernet?“— Ja, czegoż potrzebujesz przyjacielu?—„Oto brygadjer przysłał mnie tu, ażebyście zdjęli mój portret; chcę go posłać grubéj Teresie. Dał mnie nawet pieniędzy i powiedział:—Zapłać z góry, a pan malarz natychmiast cię odmaluje.—Proszę wziąść—oto 10 sous.“

Naiwność ta podobała się Wernetowi. Z zimną krwią schował do kieszeni pieniądze i usadziwszy go najkomiczniéj—za godzinę szkic rzucił na płótno. Vernet podpisał się i oddając go rzekł: „Idź pokaż kolegom i zapytaj czyś podobny. Ale nie zapomnij podziękować odemnie brygadjerowi, za tak korzystną robotę.“

— **Niewinny skazany na śmierć.** W niektórych stanach Północnéj Ameryki istnieje prawo, na mocy którego postanawiane w sprawach kryminalnych wyroki nie prędzéj się spełnić mogą, jak po upływie sześciu miesięcy od dnia wyroku. Następny przykład okazuje całą ważność tego prawa, które oby we wszystkich zakątkach ziemi znalazło uznanie! W roku przeszłym, w główném mieście Oregońskiego stanu, mieszkał lekarz Edvin Wood, nadzwyczaj szanowany przez tamecznych mieszkańców, nie tak dla sztuki, jak za bezinteresowność w niesieniu lekarskiéj pomocy biednym. Mieszkał na jednéj z odleglejszych ulic i bardzo rzadko pokazywał się na wielkim świecie. Jednego wieczora mleczarka, dostarczająca mleko do domu lekarza, znajduje drzwi w tym domu otwarte, zadzwoniwszy i nie otrzymawszy odpowiedzi, wchodzi do kuchni; lecz tam ujrzała takie widowisko, że z krzykiem wybiegła na ulicę. Na krzyk zbiegli się przechodnie i sąsiedzi, i tłumnie wpadli do domu lekarza. W kuchni ujrzeli dziewczynę, służącą doktora, leżącą na podłodze bez najmniejszego śladu życia. Odzież jéj była zbroczona krwią, spływającą z rany, znajdującéj się na lewym boku. Obok leżało narzędzie chirurgiczne, również krwią zabarwione. Lekarz, który się tu znalazł, oświadczył, że rana zadaną została właśnie tém narzędziem. Władze miejscowe, które nie zaniedbały stawić się na miejsce wypadku, znalazły w koszu z węglami męzką koszulę, zakrwawioną, z cyframi początkowemi imienia i nazwiska lekarza E. W. Ten ostatni natychmiast został aresztowany i lubo gorąco bronił swéj niewinności, jednak pomieszanie i bladość jego, jeszcze więcéj przekonywały o jego winie. Napróżno Wood podczas procesu szukał obrony przeciw niemym świadkom przestępstwa, chirurgicznemu instrumentowi i koszuli, które zdawały się być oczywistym dowodem jego zbrodni. Tłómaczenia się jego, czynione w tym przedmiocie, tak były nieprawdopodobne i nieuzasadnione, że więcéj mu szkody niż korzyści przyniosły. Na domiar złego, staruszka mieszkająca naprzeciw domu, w którym mieszkał lekarz, do tych niemych świadectw, przyłączyła swoje żywe świadectwo. Pokazała, że z jednego z okien jéj mieszkania można było widzieć wszystko, co się dzieje w domu lekarza i że często nie mając nic lepszego do roboty, lubiła czynić obserwacje z tego okna. W dzień przestępstwa ani na chwilę nie spuszczała oka z domu lekarza i może pod przysięgą zeznać, że nikt prócz Wooda doń nie wchodził i nie wychodził. Wood powrócił do domu o godzinie 4-éj, o któréj zwykle przychodził; wpuściła go służąca. Staruszka widziała następnie, że doktor kilkakroć przeszedł się po pokoju i zdawał się być nader wzruszonym. W parę godzin po zabójstwie służącéj, Wood odemknął okno i badawczo spójrzawszy na ulicę, natychmiast je zamknął. Wówczas trzymał w ręku jakąś rzecz—prawdopodobnie chirurgiczny instrument. Publiczny oskarżyciel, zebrawszy wszystkie dowody przeciw Woodowi, oświadczył w swoim akcie oskarżenia, że pobudzającą do przestępstwa przyczyną, było prawdopodobnie uporczywe sprzeciwianie się służącéj miłośnym zapałom swego pana. Obrona była słabą i po kilku chwilach tajemnéj narady przysięgłych, ci ostatni wrócili z wyrokiem „winny zabójstwa.“ Niebawem sędzia ogłosił wyrok śmierci i naznaczył jego wykonanie, odpowiednio do praw kraju po upływie sześciu miesięcy od wydania wyroku. Po wysłuchaniu wyroku skazany ani na chwilę nie stracił przytomności umysłu i nieprzestawał bronić swéj niewinności. Nadchodził wreszcie straszny dzień kary. W tém wraca do miasta górnik, który przez kilka miesięcy był nieobecny w mieście. Dowiedziawszy się o skazaniu Wooda i zbliżającym się dniu kary, z rozpaczą biegnie do księdza i spowiada się przed nim. Zacny kapłan otrzymawszy od grzesznika pozwolenie zakomunikowania władzom treści jego zeznania, stawi się u prezydenta sądu i oświadcza mu co następuje: Dżon Bredi (nazwisko górnika), kochał się w służącéj lekarza. W dzień zabójstwa wprowadziła go do domu przez ogrodową furtkę i częstowała herbatą. Podczas śniadania, Dżon chciał pocałować swoją kochankę, lecz ta wymknąwszy się od jego zalotów, porwała chirurgiczny instrument, który lekarz dał jéj do oczyszczenia, i jęła nim, żartując, bronić się. W tém, skutkiem nieostróżności, upadła z krzesła tak nieszczęśliwie, że bokiem uderzyła się o ostrze narzędzia. Bredi porwał koszulę lekarza, którą ten dał służącéj do naprawy i usiłował zatrzymać krew strumieniem z rany spływającą; wszelkie usiłowania jednak były bezskutecznemi. Biedna dziewczyna skonała na jego rękach. Zdjęty rozpaczą i obawą zatrzymania, wrzucił do kosza skrwawioną koszulę i wybiegł z domu, zapomniawszy zamknąć drzwi. Tegoż dnia wyszedł z miasta i udał się do kopalni. Na tę wiadomość władze miejscowe natychmiast zniosły karę, a sąd appelacyjny odmienił wyrok sądu pierwszéj instancji.

— W książce pana Demori pod tytułem: „Żyjący umarli“ czytamy następny okropny wypadek, opisany przez Anglika, którego żyjącego pogrzebiono.

„Po długiéj i uciążliwéj pracy, która mnie zupełnie sił pozbawiła, dostałem nerwowéj febry. Zdawało mi się, że życie ustępujące powoli z ciała mego, zbiegało się do mózgu. Kiedy już fizycznie dogorywałem, czułem w sobie spotęgowaną siłę moralną. Nadeszła chwila przesilenia. Unosiłem się w nadziemskiéj sferze, wśród fantastycznych cieni i kiedy ciało moje drżało od gorączki, w uszach huczała jakaś okropna burza. Z największém wytężeniem usiłowałem powstrzymać widocznie ubiegające odemnie życie, gdy tymczasem uczucia moje tak się pomięszały, że mimowoli poddawałem się téj niepojętéj chwili, w któréj, chociaż stopniowo traciłem przytomność, jednakże czułem, że w niéj było coś przyjemnego.

Niewiem jak długo byłem w tym stanie, gdy nagle obudziłem się, jakiś zachwycający spokój ogarnął moje jestestwo, po ciele przebiegały jakieś namiętne dreszcze, a jednak czułem, żem najzupełniéj przytomny. W tej chwili lekarz podszedł do łóżka mego, powiedział: „wszystko skończono“ i zakrył twarz moją kołdrą. O uszy moje obił się płacz rodziny.

Chciałem przemówić, poruszyć się, lecz jakże okropne było moje przerażenie, kiedy uczułem, że jestem zupełnie bezwładny; język złodowaciał, członki były nieruchome. Najdobitniéj zeznawałem nawet dotknięcie się kołdry do mojéj twarzy, a jednak mimo największe wysilenie niemogłem dać najmniejszego znaku życia. Straszna jakaś niemoc skrępowała wszystkie moje członki; czułem, że żyję, lecz dla otaczających mnie byłem umarły.

Tak ubiegło trzy doby. Krewni, przyjaciele, koledzy, nawiedzali ciągle moje ciało; słyszałem ich głosy, ich łkania, ich sądy o mnie, ich boleść rozdzierała mi serce. Były chwile, kiedym sądził, żem już na prawdę umarł; ale nadzieja mię nie opuszczała i co chwilę wyglądałem, skoro spadną kajdany krępujące mię w téj strasznéj niemocy.

Lecz oto nastąpił już dzień czwarty. Położono mię do trumny, lecz się pokazało, że ta dla mnie była za ciasną i dziki handlarz trumnami, korzystając z nieobecności moich krewnych zaczął mię wciskać, gniotąc mi piersi swojém kolanem. Okropny ból podał mi nadzieję, że odzyskam siłę ruchu, ale napróżno; trumnę zabito, a każde uderzenie młotka powiększało moją rozpacz, przekonywając, że już na zawsze jestem oddzielony od świata; dobyłem resztki sił, aby krzyknąć; napróżno! Czułem tylko, że piersi moje i plecy były ściśnięte ciasném wiekiem grobowem; głowa, ręce i nogi ocierały się boleśnie o nieheblowane deski. Ach, chwile te są do nieopisania!

Postawiono mię na karawan i zawieziono na cmentarz, a kiedy już spuszczano do mogiły, wydobyłem ostatnie rozpaczliwe wysilenie, ażeby dać znak życia; lecz znowu napróżno. Słyszałem mowę pożegnalną nad sobą, słyszałem rozdzierające jęki rodziny, jeszcze chwila i straszne, przeraźliwe uderzenia ziemi o wieko grobowe powiedziały mi, że wszystko skończone. Straciłem przytomność...

Niewiem jak długo byłem w tym stanie, a kiedy oprzytomniałem, czułem, że brak powietrza powinien mnie wkrótce zadusić; lecz i tym razem omyliłem się. Czułem, że serce bić przestało, że w piersiach brak oddechu, a jednak żyłem i cierpiałem. Rozsądek i pamięć mię nie opuszczały.

Gdy tak powoli dogorywałem, nagle rozległ się jakiś hałas nade mną, który mię przejął strachem niepojętym. Wkrótce zrozumiałem, że odkopywano mój grób, wydobyto trumnę, zerwano wieko, uczułem przenikający chłód zewnętrzny, który mi się wydał zbawczym, bo sądziłem, że zaraz wrócę do życia. Wkrótce mię gdzieś przeniesiono i niedbale rzucono na kamienną posadzkę. Słyszałem koło siebie wiele głosów, położono mię na stół, dotykano się wszystkich części mojego ciała, otwierano oczy palcami i wtedy dopiero zrozumiałem, że jestem w sali anatomicznéj teatru, gdzie dysekowano trupów. Poznałem kilku swoich znajomych; przerażenie moje doszło do najwyższego stopnia, lecz i w téj chwili jeszcze nie traciłem nadziei. Wiedziałem, że nademną będą robić doświadczenia, które albo mi wrócą życie, albo w okamgnieniu zabiją.

Z początku zaczęto mię galwanizować i pierwszy prąd elektryczny jak tysiące błyskawic zajrzał mi w oczy i wstrząsł całem jestestwem.

Jeszcze nie przyszedłem do siebie, gdy nastąpiło drugie uderzenie; nerwy moje jak struny arfy zadrgały, podniosłem się, otworzyłem oczy, wszystkie muskuły konwulsyjnie skurczyły się. Znowu postrzegłem dwóch moich znajomych, którzy ze współczuciem prosili, ażeby zaniechano tych bezużytecznych doświadczeń. Uchwalono otworzyć mi piersi; professor podszedł i zwrócił uwagę studentów, że najlepiéj jest zaczynać rozerznięcie w środku piersi. Dla próby zaś rozciął zlekka wierzchnią skórę. W téj chwili uczułem dziwne wstrząśnienie i krzyknąłem, wszyscy obecni z przerażeniem wydali ten sam okrzyk. Kajdany które mię gniotły pękły! Wróciłem do życia!...“

O G Ł O S Z E N I A.

Минскій приказъ общественнаго призрѣнія симъ объявляетъ, что по опредѣленію, 25 января 1863 года состоявшемуся, будутъ въ ономъ продаваться съ аукціоннаго торга заложенное и просроченное имѣніе Осецище помѣщика Августа Станиславова Любельскаго, состоящее Минской губерніи Борисовскаго уѣзда въ 3 станѣ, въ коемъ и принадлежащихъ къ оному деревняхъ Осецище, Заольховье, Рожно и Федорки поселено по 10-й ревизіи временно обязанныхъ дворовыхъ людей 6 и крестьянъ 102—итого 108 съ принадлежащею къ нему землею и всякимъ на оной господскимъ строеніемъ. Торгъ назначается 22, а переторжка 27 мая 1863 года въ 11 часовъ утра. Почему желающіе купить благоволятъ явиться въ сей приказъ въ назначенный день и во всякое до торга время разсматривать бумаги, до производства продажи о сящіяся. 2—198

Минскій приказъ общественнаго призрѣнія, по опредѣленію своему, 30 января 1863 г. состоявшемуся, объявляетъ, что въ ономъ будетъ продаваться заложенное и просроченное имѣніе Шепени, помѣщика Франца Михайлова Загорскаго, состоящее Минскаго уѣзда въ 1 станѣ, въ коемъ и принадлежащихъ къ оному деревняхъ Шепели и Лысцевичахъ поселено по 10 ревизіи временно обязанныхъ дворовыхъ 7 и крестьянъ 47 итого 54, а на лице 56, съ принадлежащею къ нему землею и всякимъ на оной строеніемъ. О срокахъ же торговъ на продажу этаго имѣнія будетъ публиковано особо. 3—197

Отъ Виленскаго губернскаго правленія объявляется, что въ слѣдствіе постановленія его 1 февраля сего 1863 года состоявшагося, на удовлетвореніе признанныхъ подлежащими безспорному взысканію вошедшими въ законную силу постановленіями Вилейскихъ уѣзднаго и земскаго судовъ долговъ помѣщицы Генріеты Винчиной: а) помѣщику Теофилю Миладовскому, по заемному письму Викентіемъ и Генріетою Винчами съ ручательствомъ другъ за друга выданному 400 руб.; б) дворянкѣ Аннѣ по первому браку Якимовичевой, а по второму Умецкой по заемному письму Генріетою Вичиною выданному 663 руб.; в) малолѣтней Феликіи Кеневичъ по заемному письму 250 руб.; г) помѣщику Леону Корсаку по рѣшенію уѣзднаго суда 1,969 руб. 54 коп., съ процентами отъ всѣхъ сихъ суммъ по расчету,—подвержена въ публичную продажу половина населеннаго имѣнія Кляріянова, ей Винчинѣ принадлежащаго, Вилейскаго уѣзда во 2 станѣ состоящаго, заключающаго земли 1098 дес., оцѣненнаго по десяти лѣтней сложности чистаго годоваго дохода въ среднемъ количествѣ получавшагося въ 13,325 руб., и для произведенія таковой продажи, назначенъ въ присутствіи сего правленія торгъ 13 числа мая мѣсяца сего 1863 года, съ 11 часовъ утра, съ узаконенною послѣ онаго чрезъ три дня переторжкою. Желающіе разсматривать бумаги, относящіяся къ этой публикаціи и продажѣ, могутъ найти оныя по 3 отдѣленію 8 столу сего правленія. Марта 8 дня 1863 года.

Виленской губерніи Ошмянскій уѣздный судъ объявляетъ, что 6 числа мая мѣсяца сего года будутъ производиться въ присутствіи сего суда торги на продажу движимаго имущества помѣщицы Фельдмановой. Почему желающіе участвовать въ сихъ торгахъ благоволятъ явиться въ присутствіе сего суда на означенное число. 3—151

Miński urząd opieki powszechnéj niniejszém ogłasza, iż z decyzji onego 25 stycznia 1863 roku nastałéj sprzedawać się będzie z licytacji zastawiony i w terminie niewykupiony majątek Osieciszcze ob. Augusta syna Stanisława Lubelskiego położony gub. Mińskiéj, borysowskiego pttu w 3 cyrkule, w którym oraz w należących do onego wsiach, Osieciszcze, Zaolchowie, Rożno i Fedorki, liczy się osiadłych podług 10-go popisu czasowo-obowiązkowych ludzi dwornych 6 i włościan 102—razem 108, z należącemi gruntami i wszelkiemi budynkami. Licytacja naznacza się na 22 a przetarg na 27 maja 1863 r. o godzinie 11 z rana. Życzący nabyć, raczą zgłosić się do tegoż urzędu na termin wskazany, gdzie też mogą przejrzeć w każdym czasie papiery téj sprzedaży dotyczące. 2—198

Miński urząd opieki powszechnéj, z decyzji swéj 30 stycznia 1863 r. ogłasza, iż w onym sprzedawać się ma zastawiony i w terminie niewykupiony majątek Szepeni ob. Franciszka syna Michała Zagorskiego, mińskiego pttu w 1 cyrkule położony, w którym, jako też w należących do niego wsiach liczy się podług 10 popisu, czasowo-obowiązkowych włościan dworskich 7 i włościan 47, razem 54, a obecnie jest 56 z należącemi do onego gruntami i budowlami. O terminie licytacji, będzie ogłoszono osóbno. 3—197

Wileński rząd gubernjalny ogłasza iż w skutku postanowienia z dnia 1 lutego 1863 r. na zaspokojenie przyznanych bezsprzecznie wypłacalnemi przez decyzje prawomocne wilejskiego powiatowego i tegoż ziemskiego sądów—długów obywatelki Henryety Winczynéj; a) ob. Teofilowi Miladowskiemu za obligiem przez Wincentego i Henryetę Winczow za wzajemną rękojmią wydanym 400 rub.; b) szlachciance Annie primo-voto Jakimowiczowéj a secundo voto Umeckiéj za obligiem przez Henriętę Wińczynę wydanym 663 rub. c) małoletniéj Felicji Kieniewiczównie za obligiem 250 rub.; d) obywatelowi Leonowi Korsakowi za decyzją sądu powiatowego 1,969 rub. 54 kop. z procentami od wszystkich tych summ ile przypada oddaje się na licytację połowa osiadłego majątku Klarjanowa należącego do Winczyny, pttu wilejskiego w 2 cyrkule położonego, zawierającego 1098 dzies. ziemi, oszacowanego podług przecięciowéj dziesięcioletniéj intraty czystéj 13,325 rub. Termin licytacji mającéj od być się w izbie posiedzeń rządu naznaczony 13 maja 1863 roku o 11 godzinie z rana, z prawnym we trzy dni przetargiem. Życzący przejrzeć papiery téj przedaży dotyczące mogą znaleźć je w 3 wydziale 8 stole tegoż rządu.

Radca Giecołd
Sekretarz Komar
Nacz. stołu Kodź. 3—172

Gubernji Wileńskiéj, Oszmiański sąd powiatowy ogłasza, iż 6 maja roku bież. odbędzie się w urzędzie tegoż sądu licytacja na sprzedaż ruchomości obywatelki Feldmanowéj. Życzący uczestniczyć na téj licytacji raczą przybyć do urzędu na termin wskazany. 3—151

PIGUŁKI BLANKARD'A

Z JODKU ŻELAZA NIEULEGAJĄCEGO ROZKŁADOWI ANI ZEPSUCIU

LEKARSTWO PRZYJĘTE I POTWIERDZONE PRZEZ PARYZKĄ AKADEMJĘ MEDYCZNĄ,
upoważnione przez radę lekarską w Petersburgu,
doświadczone i przyjęte w szpitalach francuskich, belgijskich, w Turcji, Irlandji i innych.
Otrzymały pochlebną wzmiankę na powszechnéj wystawie w Nowym Yorku w 1853 r. i w Paryżu w 1855 r.

Z powyższych dowodów jak również z rozpraw uczonych w różnych dziełach medycznych zamieszczonych, można powziąść nieomylnie przekonanie, że pigułki te zajęły dziś ważne stanowisko w Terapeutyce praktykowanéj we wszystkich państwach Europy. Powleczone żywiczno-balsamiczną powłoką nadzwyczaj cienką, zabezpieczone zostały od zepsucia i rozkładu, nie mają bynajmniéj nieprzyjemnego smaku, ani działania utrudzającego organa trawienia. Łącząc w sobie własności Jodu i Żelaza są nieocenionym środkiem szczególniéj w słabościach „szkrofulicznych, na raka, tuberkuły, niedostatek krwi, bladość cery, upławy, brak regularności u kobiet etc.“ Lekarze znajdą w nich najlepszy środek kiedy idzie o polepszenie konstytucji „słabowitych. wątłych i limfatycznych.“ Zwyczajna doza od 2 do 4 pigułek na dzień.

Jodyna żelaza nieczysta, albo ulegająca zepsuciu i rozkładowi jest często środkiem przeciwnym, a czasami nawet niebezpiecznym; unikać należy tego rodzaju fałszowanych pigułek. Flaszeczki z pigułkami p. Blancarda zaopatrzone zostały jego własnoręcznym podpisem na zielonéj etykiecie, jak również pieczęcią Argent Réactif dla sprawdzenia czystości jodyny na spodzie koreczka umieszczonéj.

Główny skład w Paryżu u p. Blancarda aptekarza na ulicy Bonaparte N. 40; a w Polsce w składzie materjałów aptecznych p. Galle w Warszawie; w Wilnie zaś u p. Chrościckiego, we Lwowie u p. Ruckier, w Brodach u p. Granzos i we wszystkich głównych aptekach Cesarstwa i Królewstwa. 1—217

Продается двумѣстная Карета Варшавской фабрики Бриля и пара сѣрыхъ лошадей за умѣренную цѣну, спросить у сторожа въ домѣ Волка при Острой Брамѣ. 1—219

Kareta podwójna Warszawska fabryki Brühla; para koni siwych, jest do sprzedania za umiarkowaną cenę w domu Wołka pod Ostrą Bramą. Zapytać u stróża. 1—219

22 lata powodzenia

Copahine Mége p. Jozéan

Aptekarza przy ulicy ś-go Quentin N. 22 w Paryżu.

Lekarstwo to potwierdzone przez Cesarską akademją medyczną, nagrodzonem zostało złotym medalem przez szpitale paryzkie. W szpitalach Londyńskich również przyjętem zostało. Jest to jedyna preparacja mająca powierzchowność niezdradzającą tajemnicy, przyjemna dla smaku i łatwa do zażycia leczy rzeżączki i wszelkie słaboście zaraźliwe. Skład w aptece p. Chrościcklego w Wilnie. 1—217

ZAKŁAD ROLNICZY
Albina Kohna i S. Jungera
w WILNIE

przy ulicy Wielkiéj (Zamkowéj) w domu JW. Marszałka Kosski.

Otrzymał transport SZPORKU OLBRZYMIEGO (Spergula maxima) i pierwszy transport KUKURUDZY Koński ząb zwanéj, nasienie oryginalne Amerykańskie i z ostatniego zbioru. 2-214

WYROBY Z BURSZTYNU.

Niżéj podpisany mam honor zawiadomić szanowną publiczność, że przyjmuję wszelkie zamówienia na rozmaite wyroby z bursztynu, jako to: różaniec, paciórki, krzyżyki, flakoniki, sylwetki, bransoletki, mundsztuki do cygar, papirosów, cybuków, scyzoryki, pióra i tym podobne przedmioty, które wykonywam stosownie do wskazanego mnie rysunku lub modelu:— Nadto naprawiam wszystkie przedmioty z bursztynu z taką dokładnością, że nie pozostaje żaden ślad uszkodzenia.

Proby rozmaitych wyrobów z bursztynu widzieć można w pracowni mojéj przy ulicy Dominikańskiéj, w domu po Dominikańskim, pod N. 414, gdzie obecnie znajduje się fabryka narzędzi chirurgicznych W. Tomaszewicza. A. LEWIN. 3—199

OGŁOSZENIE.

Przedaje się drewniany DOM za Zielonym mostem przy brzegu Wilji, za Ś. Rafalskiemi koszarami pod N. 921. Wiadomość u właściciela tamże. 3—195

Прибывшие въ Вильно съ 3 по 5 апрѣля 1863 г.
ГОСТИННИЦА НИШКОВСКИ. Пом.: Кап. гвар. Волловичъ, Ферд. Савицки, Коп. Масловски, Бол. Свенторжецки, Иванъ Бялловоръ, Напол. Климански; Гекторъ Лапицки, Влад. Козелло, отст. ротм. Иванъ Ельски; г-жи: полков. Байбакова, подполк. Ида Гессельбергъ; ст. сов. Саковичъ; инж. подпол. Ферманъ; прапор. пѣхот. Новицки; подпор. пѣхот. Анищенковъ; двор. Дмитріи Базановъ; купцы: Самуилъ Магнусъ, Антонъ Закъ.
ГОСТИННИЦА ПОЗНАНСКИ. Подполков. Донской N. 2 батареи Иванъ Монцковъ; адъютантъ 1-й пѣхотной дивизіи Вал. Соколовски; пор. гренад. Ник. Алопежъ; сотникъ донской N. 2-й батареи Павелъ Сидоровъ; лекарь Алекс. Гаевски; купецъ 1-й гильдіи Фридляндъ.

Przedają się gub. Mińskiéj w p-cie M... skim folwarki: Maleszew z 8, i Remel nie... dowany z 4 siedzibami, płacącemi rocznie 26 rub. czynszu. Przy nich dwornych d... sięcin, gruntu ornego z ogrodami 62, wypa... 60, i łąk 200, na 700 fur siana; las dębowy potrzebę, jezior 11, i brzegi rzeki Prypeci. C... na za folwarki 11,000 rub. umowa o kupno z WW. Kieniewiczami: na miejscu, lub Grodzieńskiéj gub. Prużańskiego ptu w majątku Oranowie. 1—213

LEKARSTWO NA PODAGRĘ D-RA GENEVOIS.

Anti gouttenâ Genevois, specyfik wyborny, upoważniony przez petersburgską radę lek. Olej czysty z kasztanow Indyjskich, używany z nadzwyczajnym skutkiem, w boleściach podogry, rumatyzmach i bolach nerwowych, które po kilkakrotném wtarciu tem olejkiem zupełnie ustają.—Informacja do każdego flakonu w języku polskim dołącza się. Cena pół flakonu 5 franków. 1—217

NARZĘDZIA CHIRURGICZNE, APARATA MEDYCZNE Z KAUCZUKU GALWANIZOWANEGO.

W aptece p. Chrościckiego w Wilnie, i w składzie materjałów aptecznych p. Galle w Warszawie, dostać można aparatów do wszelkich operacji chirurgicznych, pochodzących z najsławniejszéj fabryki p. Galante w Paryżu. Bandaże rupturyczne różnéj wielkości i kształtu, od najprostszych do najwięcéj skomplikowanych, suspensorja, pończochy elastyczne od wzdęcia żył w nogach, kilzopompy angielskie podróżne, Irrygatory, Tuszowalnie maciczne, Strzykawki, spekula najnowszego wynalazku, odciągacze pokarmu, buteleczki do karmienia dzieci, smoczki elastyczne kształtu piersi do karmienia dzieci, Tuby akustyczne dla głuchych, pesarja, pasy elastyczne. Szczoteczki datryczne z kauczuku galwanizowanego do nacierania ciała w kąpielach, Tamperi do zatamowania krwotoków macicznych. 1—217

FOLWARK o 3 mile od Wilna przy trakcie Lidzkim z wysiewem oziminy 6 beczek od 23 kwietnia 1863 r. oddaje się w dzierżawę; bliższa wiadomość u dziedziczki Michałowskiéj w Wilnie, na Powszczyźnie w d. Nawlickiéj. 2—210

PRZY ULICY RUDNICKIÉJ w domię pod N. 276 są mieszkania do wynajęcia od S. Jerzego; dowiedzieć się u Gołdy Załmanowéj tamże mieszkającéj. 3—194

Przyjechali do Wilna od 3 do 5 kwietnia 1863 r.
HOTEL NISZKOWSKI. Obywatele: Kapit. gwardji Wołłowicz, Ferd. Sawicki, Konst. Masłowski, Bolesław Swiętorzecki, Jan Białłozor, Napol. Klimański, Hektor Łapicki, Władysław Koziełło, dym. rotm. Jan Jelski; panie: pólkow. Bajbakowa, podpółkow. Hesselberg; radca st. Sakowicz; inż. podpółkow. Fersman; chor. piechoty Nowicki; podpor. piech. Aniszczenkow; dworz. Dymitr Bazanow; kupcy: Samuel Magnus, Antoni Sack.
HOTEL POZNAŃSKI. Podpółk. Dońskiéj N. 2 baterji Jan Manockow; adjutant 1-éj piechotnéj dywizji Walerjan Sokołowski; porucz. grenadjerów Nik. Alopeż; sotnik N. 2-éj baterji Paweł Sidorow; doktor Aleksander Gajewski; kupiec 1-éj gildy Fridland.

Дозволено Ценсурою. 5 Апрѣля 1863 г. Вильно.
W drukarni A. H. Kirkora.